

TAMPERE

Kantakaupungin vaiheyleiskaava

valtuustokausi 2017-2021

Kaavaluonnos nähtävillä 13.2.-22.3.2020

Luonnosvaiheen palaute ja vastineet

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN SUUNNITTELU • YLEISKAAVOITUS

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön suunnittelu
Yleiskaavoitus
PL 487, 33101 Tampere

www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus

Sisällysluettelo

Johdanto.....	5
Luonnos yleisesti nähtävillä 13.2. – 22.3. 2020.....	5
Muu vuorovaikutus.....	5
Saatu palaute.....	6
Lausunnot ja niihin laaditut vastineet.....	7
1 Tampereen polkupyöräilijät ry.....	7
2 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES.....	7
3 Pirkkalan kunta.....	8
4 Oriveden kaupunki.....	8
5 Väylävirasto.....	9
6 Finavia.....	10
7 Säteilyturvakeskus.....	10
8 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.....	11
9 Puolustusvoimien 2. logistiikkarykmentti.....	11
10 Viheralueet ja hulevedet, Kaupunkiympäristön suunnittelu, Tampereen kaupunki.....	12
11 Fingrid Oyj.....	13
12 Lempäälän kunta.....	13
13 Kangasalan kaupunki.....	14
14 Pirkanmaan maakuntamuseo.....	16
15 Terveystieteiden tutkimuskeskus.....	20
16 Pirkanmaan liitto.....	21
17 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.....	22
18 Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki.....	30
19 Museovirasto.....	35
20 Nokian kaupunki.....	35
Mielipiteet ja niihin laaditut vastineet.....	36
Yhdyskuntarakenne ja kasvun ohjaaminen.....	36
Lähijuna.....	36
Raitiotie.....	38
Liikenneverkon muu kehittäminen.....	38
Viherympäristö ja yhdyskuntatekninen huolto.....	40
Kulttuuriympäristöt ja suojelu.....	41
Kaupunkikehittämisen kohteet.....	42

1/5 Ohjeet

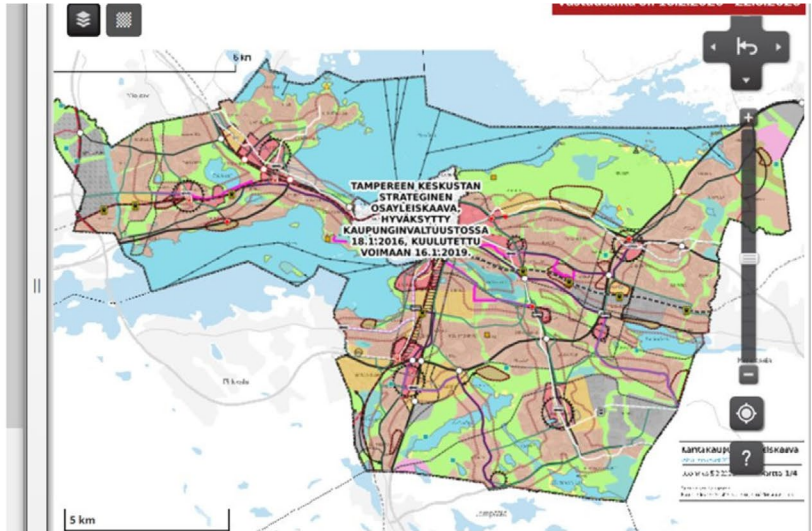
Yleiskaavaluonnos on esitetty neljällä erillisellä kaavakartalla. Pakollisia vastauskenttiä on ainoastaan yhteystiedoissa, muuten voit vapaasti valita, millä sivuilla mielipiteesi annat. Pääset liikkumaan kyselyssä alhaalla sijaitsevilla seuraava- ja edellinen-painikkeilla. Kaavamerkinnyt ja -määräykset saat auki klikkaamalla kartalla ko. merkintää.

Mielipiteen jättäminen tapahtuu seuraavasti:

- sivu 2/5, voit kohdistaa mielipiteesi kartalle pisteinä, viivoina ja/tai alueina (merkkirajoite 1000 merkkiä)
- sivu 3/5, voit kirjoittaa yleisiä kaavaa koskevia mielipiteitä ja/tai lisätä liitetiedoston
- sivu 4/5, täytä yhteystietosi
- sivu 5/5, lähetä mielipide Valmis -painikkeella, saat kopion mielipiteestäsi sähköpostiisi

Kyselyssä käytettävissä olevat toiminnot:

- ☰ Eri karttatasojen asettaminen näkyville. Voit tarkastella kaavakarttoja yksitellen tai kaikkia karttoja päällekkäin
- ☑ Karttatasojen peittävyys säätö
- ? Ohjeet
- ◀ Sivupaneelin piilottaminen ja uudelleen avaaminen

Näkymä karttapalautepalvelusta, jonka kautta jätettiin yhteensä 18 palautetta.

Kantakaupungin yleiskaava

valtuustokausi 2017-2021

Tampereen yleiskaavapalautteiden seuranta

Tällä sivustolla julkaistaan Kantakaupungin yleiskaavan luonnoksen, valtuustokausi 2017-2021, sähköisessä kaavapalautepalvelussa jätetyt mielipiteet. Mielipiteet julkaistaan mikäli mielipiteen antaja on antanut siihen luvan kaavapalautepalvelussa. Suoraan kirjaamoon lähetetyt palautteet eivät ole mukana tilastoissa.

Palaute tulee tällä sivustolla näkyviin tarkistuksen jälkeen noin 1-3 arkipäivän viiveellä. Mielipiteet julkaistaan nimettöminä ja niistä poistetaan myös muut henkilön tunnistetiedot.

Pisteinä annettujen mielipiteiden sijainnit näytetään kartalla siinä paikassa, mihin piste on sijoitettu. Alue- ja viivakohteina annetuista mielipiteistä näytetään kohteen keskipiste. Mielipiteet saat näkyviin klikkaamalla kartalla olevaa symbolia.

PISTEET ESITETÄÄN SYMBOLEILLA:

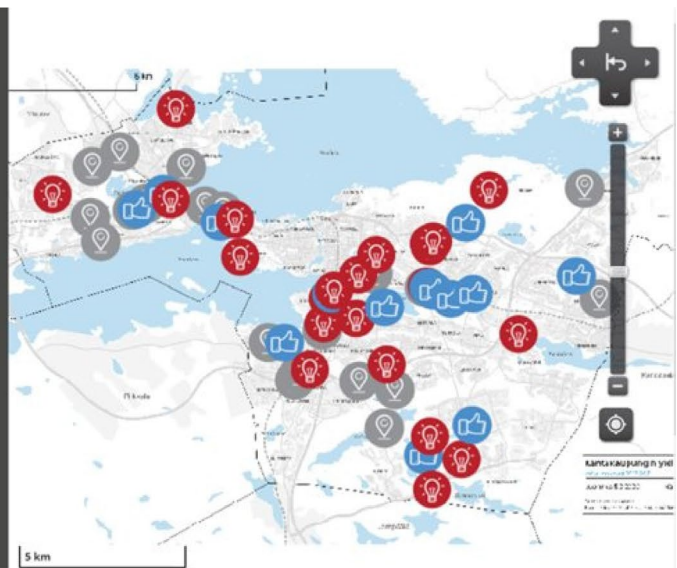
- ☑ Kaavaratkaisu on toimiva
- 💡 Kaavaratkaisua tulee kehittää
- 📍 Luokittelematon kohde

18 JÄTETTYÄ MIELIPIDETTÄ

58 TEHTYÄ KARTTAMERKINTÄÄ
(18 PISTE-MERKINTÄÄ, 19 VIIVA-MERKINTÄÄ, 21 ALUE-MERKINTÄÄ)

MIELIPITEIDEN JAKAUTUMINEN

☑ Kaavaratkaisu on toimiva	38.9%
💡 Kaavaratkaisua tulee kehittää	61.1%

Näkymä palautteiden seurantasivustosta, jossa julkaistiin karttamerkinnyt, niihin liitetyt mielipiteet ja palautteenantajien luokitus.

Johdanto

Tampereella laaditaan valtuustokausittain tarkistettavaa kaupunkistrategian mukaista kantakaupungin yleiskaavaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen mukaisesti osallisille tulee järjestää tilaisuus esittää mielipiteensä kaavaa valmisteltaessa. Valmisteluvaiheessa kokeiltiin pelkästään sähköisen kaava-aineiston nähtävilläoloa. Tähän raporttiin on koottu kantakaupungin vaiheyleiskaavan valtuustokauden 2017-2021 valmisteluvaiheessa saatu palaute, niihin laaditut vastineet sekä muu vuorovaikutus valmisteluvaiheessa.

Valmisteluvaiheessa saadun palautteen pohjalta voitiin todeta, että Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040 on pääosin ajantasainen ja se voidaan jättää suurelta osin voimaan ja että yleiskaavaan tehtävät tarkistukset laaditaan MRL 35 § mukaisena vaihekaavana.

Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava kohdistetaan koskemaan merkintöjä ja määräyksiä, jotka koskevat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamista yleiskaavassa tai huomioivat merkittäviä suunnittelutilanteen muutoksia ja kaavan luonnosvaiheessa saatua uutta tietoa sisältävää palautetta. Muilta osin jää voimaan Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040.

Vaihekaavan nimi on "Kantakaupungin vaiheyleiskaava – valtuustokausi 2017-2021".

Luonnos yleisesti nähtävillä 13.2. – 22.3. 2020

Aineisto

Kantakaupungin yleiskaavan sähköinen valmisteluvaiheen kaava-aineisto oli nähtävillä Yleiskaavoituksen internet-sivuilla ja Tampereen kaupungin Oskari-karttapalvelussa. Aineisto muodostuu yleiskaavakartoista 1-4, merkinnöistä ja määräyksistä sekä kaavaselostuksesta. Yleiskaavoituksen internet-sivuilla kaavakartat on saatavissa pdf-tiedostoina. Oskari-karttapalvelussa Kaavakartat on nähtävillä omina karttatasoinaan. Kaavaselostus on kaavan internet-sivuilla ja muodostuu seitsemästä eri osiosta: tiivistelmä, yleiskaavaprosessi, yleiskaavan sisältö, yleis-

kaavan merkinnät ja määräykset, yleiskaavan toteuttaminen, yleiskaavan vaikutukset sekä yleiskaavan lähtökohdat. Frenckelin Palvelupisteessä oli mahdollista käydä tutustumassa digitaaliseen kaava-aineistoon.

Karttapalautepalvelu

Palautetta on voinut antaa Oskari-karttapalautepalvelussa tai kirjallisesti kaupungin kirjaamoon. Myös karttapohjaisen kaavapalautepalvelun kautta mielipide on välittynyt kaupungin kirjaamoon.

Muu vuorovaikutus

Asukastapahtuma Metsossa

Nähtävillä olon aikana järjestettiin asukkaille avoimien ovien tilaisuus pääkirjasto Metsossa torstaina 5.3.2020 kello 10-18. Tapahtumassa kävi lähes 100 asukasta ja osallista. Asukkaiden keskusteluissa ja kysymyksissä esiin nostamia teemoja olivat muun muassa

Hiedanrannan järvitäytön tilanne ja järkevyyden sekä viheralueiden säilyminen, erityisesti Kaupin alue ja kansallisen kaupunkipuiston rajausten puhuttivat. Lisäksi käsiteltyjä liikenteen teemoja olivat autoilun rajoittaminen, lähijuna-asemat, liityntäpysäköinti, pyöräilyn reitit, Hervannan Baana ja Kunkun parkki. Kantakaupungin yleiskaava-alueen ulkopuolelta keskustan suuret hankkeet ja puistot nousivat myös keskusteluissa esiin.

Twitter

Tampereen yleiskaavoituksella on aktiivinen twitter-tili, jolla halutaan tiedottaa ajankohtaisista yleiskaavoitukseen liittyvistä asioista ja keskustelunaiheista. @TREyleiskaava-tilillä tiedotettiin myös kaavatyöstä, avattiin kaavaratkaisua ja vastattiin kysymyksiin päivittäin. Eniten myönteisiä reagoivia tuottivat yleiskaavaratkaisun joukkoliikennepainotus, ilmasto- ja ympäristöarvioinnin tulokset ja analyysit yhdyskuntarakenteen autoistumisesta. Nähtävilläoloajan tilastoja twitteristä: 98 400 näyttökertaa, 567 linkkien klikkausta, 88 uudelleentwiittausta, 483 tykkäystä ja 54 vastausta.

Saatu palaute

Yleiskaavan luonnosvaiheen palautetta pyydettiin kaupungin kirjaamoon toimitettavan kirjallisen palautteen lisäksi myös karttapalvelussa kartalle kohdistettuina merkintöinä ja huomioina. Valmisteluaineistosta pyydettiin 34 viranomaisten ja yhdistysten lausuntoa. Pyydettyjä Lausuntoja saatiin 19 kpl ja asukasmielipiteitä 22 kpl. Lausunnot saatiin:

1. Tampereen polkupyöräilijät ry
2. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES
3. Pirkkalan kunta
4. Oriveden kaupunki
5. Väylävirasto
6. Finavia
7. Säteilyturvakeskus
8. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
9. Puolustusvoimien 2. logistiikkarykmentti
10. Viheralueet ja hulevedet, Tampereen kaupunki
11. Fingrid
12. Lempäälän kunta
13. Kangasalan kaupunki
14. Pirkanmaan maakuntamuseo
15. Terveystieteiden tutkimuskeskus
16. Pirkanmaan liitto
17. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
18. Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki
19. Museovirasto
20. Nokian kaupunki

Lausunnot ja niihin laaditut vastineet

Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaavan ehdotusvaiheessa päädyttiin siihen, että yleiskaava laaditaan valmiiksi niin sanottuna vaiheyleiskaavana, jonka tarkistukset liittyvät kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen, suunnittelutilanteen merkittäviin muutoksiin sekä uutta tietoa sisältävään luonnosvaiheen palautteeseen. Tästä johtuen voimassa olevan kantakaupungin

yleiskaavan 2040 ratkaisut jäävät edelleen joiltakin osin sellaisenaan voimaan, mikä on syytä huomioida taustatietona palautte- ja vastineraporttia lukiessa. Saaduissa lausunnoissa esitetyt huomiot ja niitä koskevat vastaukset on seuraavassa raportoitu tiivistetysti lausuntotahoittain.

1 Tampereen polkupyöräilijät ry

LAUSUNTO	VASTINE
Kiitämme yleiskaavassa panostuksia joukkoliikenteeseen, koska hyvin toimiva joukkoliikenne lisää myös pyöräilyn houkuttelevuutta osana matkaketjua.	Merkitään tiedoksi. Yleiskaavaehdotukseen pyöräiliikenteen pääreitistöä on täydennetty alueellisella pääreitistöllä valmistuneen pyöräilyn tavoiteverkon mukaisesti.
Hyvää on myös joukkoliikennepainotteisten katujen käsitteen määrittäminen, katujen valinta sekä laajuus. Kaavamerkinnän määräysten perusteella syntyy kaupunkirakennetta, joka tukee myös polkupyörän käyttöä liikennevälineenä. Joukkoliikenteen pysäkillä pyörä on yksi tapa jatkaa matkaa ja erityisesti kaupunkipyöräjärjestelmä linkittyy tiukasti joukkoliikennereitteihin. Haluaisimme kuitenkin, että vaatimus polkupyöräliikenteen olosuhteiden parantamisesta kirjataan vielä määräykseen selväsanaisesti.	Yhdyskuntalautakunnan 22.12.2020 § 350 päätöksen mukaisesti kaavamääräys "Joukkoliikennepainotteinen katu" poistetaan vaiheyleiskaavaehdotuksesta kokonaan ja pidetään voimassa lainvoimaisen yleiskaavan määräys "Kaupunkirakenteen kannalta merkittävä liikenteen kokoojakatu ja joukkoliikenteen laatukäytävä" sekä siihen liittyvä merkinnän kuvaus.
Olemme useaan otteeseen maininneet radanvarsien hyödyntämisestä pyörävylien reititykseen. Niissä olisi mielestämme edelleen kehityspotentiaalia, ja viittaamme tässä edellisessä vuorovaikutusvaiheessa jättämäämme mielipiteeseen. Muutoin tuemme kartaan merkittävää pääreitiverkkoa.	Pyöräilyolosuhteiden parantamista ratakäytävissä ollaan viety eteenpäin Tampere-Lielähti -radan varressa. Pirkanmaan Ely-keskuksen kanssa on työn alla pyöräreitin yleissuunnitelma välille Hiedanranta – Tipotie. Hiedanrannasta ja Lentävänniemestä tulevat pyöräilijät ohjataan nykyisen Paasikiventien ylittävän ratasillan kautta Vaasan radan pohjoispuolelle ja siitä radan vartta kohti Tampereen keskustaa. Osittain ratkaisu on väliaikainen ja tiettyjä osuuksia pitää arvioida uudelleen 3. raidetta toteutettaessa. Tavoitteena on ratakäytävien hyödyntäminen nopean pyöräilyn reiteinä muillakin suunnilla. Etelän suunnalla on potentiaalia Lempääläntien ylittävän vanhan ratasillan välillä Lahdenperänkatu-Viinikankatu hyödyntämisessä kävelyille ja pyöräilylle sekä järjestelyratapihan kehittämisen yhteydessä pyöräilyn pääreitit toteuttamisessa radan varteen. Ohjeellisen liikenneverkon kehittämisen kohdealueen kaavamerkinnän kuvausta täydennetään näiltä osin.

2 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES

LAUSUNTO	VASTINE
Tukes muistuttaa, että sivulta https://tukes.fi/teollisuus/maankayton-suunnittelu löytyy lista Tukesin valvonnassa olevista kemikaalikohteista ja niiden konsultointivoyhdykkeistä. Kemikaalikohteet tulee huomioida kaavoituksessa: kohteiden mahdollisten onnettomuuksien vaikutusalueet ja toiminnan jatkumisen edellytykset. Lisäksi pelastusviranomaisen valvonnassa on vähäisiä kemikaaleja varastoivia ja käsitteleviä laitoksia, joiden mahdollisilla onnettomuuksilla voi olla vaikutusta kaavoitukseen.	Merkitään tiedoksi. Kaavassa osoitetut kemikaalilaitoksen konsultointivoyhdykkeet perustuvat esitettyyn listaan.

3 Pirkkalan kunta

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmassa 2040 Härmälä-Partola-Lakalaiva on osoitettu uudeksi aluekeskuskokonaisuudeksi. Härmälän-Partolan-Lakalaivan kokonaisuudessa tulisi varmistaa, että keskukset täydentävät toisiansa ja muodostavat kokonaisuudesta monipuolisen, toimivan ja viihtyisän kaupunkirakenteen. Yleiskaavan jatkosuunnittelussa olisi hyvä pohtia rakennemallin aluekeskuskokonaisuuden huomioimista kantakaupungin yleiskaavan strategisissa linjauksissa.</p>	<p>Tampereen kaupungin tavoitteena on keskustan eteläpuolisen suunnan kehittyminen osaksi tehokasta ja toiminnallisesti monipuolista joukkoliikennekaupunkia. Yleiskaavan ratkaisuista tätä tukevat mm. keskusta-alueen laajentaminen Hatanpäällä, raitiotie sekä Lakalaiva/Rautaharkko henkilöliikenteen asema ja siihen kytkeytyvä kehittyvä maankäyttö. Raitiotien linjaaminen Pirkkalaan Nuolialantien kautta kytkee Partolaa ensi vaiheessa Härmälään ja Tampereen keskustaan. Eteläisten keskustien kytkeytymistä tukee myöhemmin toteutuva Vuoreksen raitiotiehaara, joka ohjeellinen linjaus muutetaan voimassa olevan yleiskaavan linjauksesta Sarankulmakadun ja uuden aseman kautta kulkevaksi.</p>
<p>Yleensäkin aluekeskusten välisiä sujuvia yhteyksiä tulisi kehittää huomioiden erityisesti kestävä liikkuminen.</p>	<p>Alue- ja seutukeskuksia yhdistää joukkoliikenteen runkolinjat ja pyöräliikenteen pääreitistö. Yleiskaavaehdotukseen pyöräliikenteen pääreitistöä on täydennetty alueellisella pääreitistöllä valmistuneen pyöräilyn tavoiteverkon mukaisesti.</p>
<p>Kuntarajalle Partolaan on osoitettu tärkeä joukkoliikenteen vaihtopysäkki, jossa on varattava riittävät tilavaraukset pyöräpysäköinnille ja sujuville vaihdoille. Ratkaisu on yhtenevä Pirkkalan kunnan tavoitteiden kanssa ja tukee keskuksen kehittymistä sekä kytkeytymistä ympäröivään kaupunkirakenteeseen.</p>	<p>Vaihtopysäkin sijainti on viitteellinen. Vaihtopysäkki voi sijaita myös Pirkkalan Partolan puolella, mistä löytynee luonteva solmupiste vaihtopysäkillä ja sitä tukeville palveluille.</p>
<p>Härmälänojan ympäristö kuntarajalla on osoitettu ekologisen yhteytenä sekä ohjeellisen virkistysyhteytenä viherympäristö ja vapaa-ajan palvelut kartalla. Härmälänojan ekologisen yhteyden osalta Pirkkalan kunnan tavoitteet ovat vastaavat. Reuna-alue on osoitettu Pirkkalan kunnan osayleiskaavoissa vastaavasti viheralueina.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Ekologinen verkosto koostuu yleiskaavan keskuspuiston ja keitettävien ekologisten yhteyksien lisäksi rakenteen sisään jäävistä asemakaavoitetuista viheralueista, joiden säilyttämistä koskeva yleismääräys lisätään kaavaan: <i>Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.</i></p>
<p>Tampereen kantakaupungin yleiskaava on selkeä ja huolella tehty esitys yleispiirteisestä uudentyypisistä yleiskaavasta, jossa on huomioitu kaavalle asetetut tavoitteet hyvästä yhdyskuntarakenteesta ja kestävästä kehityksestä. Pirkkalan kunnalla ei ole muuta huomautettavaa Tampereen kaupungin kantakaupungin yleiskaavaluonnoksesta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Yleiskaavaehdotuksessa <i>kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke</i> on esitetty Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisen MAL-sopimuksen (vuosille 2020-2023) mukaisena MAL-seurannan hiilineutraalia kaupunkiseutua tavoittelevan raideliikennettä, lähijuna-asemia ja aluekeskuksia tukevana vyöhykkeenä.</p>

4 Oriveden kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Oriveden kaupungilla ei ole huomautettavaa yleiskaavaluonnoksesta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

5 Väylävirasto

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Vesiväylät Kantakaupungin yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu nykyiset vesiväylät lukuun ottamatta Tampereen kaupungin yleisiä paikallisväylää, Lielahden väylää. Lielahden väylä erkanee Särkänniemen edustalta Tampere – Virrat väylältä länteen ja päättyy Lielahden laiturin edustalle. Kyseisen väylän voisi vielä lisätä kaavakartalle.</p>	<p>Lielahden vesiväylä on kaupungin oma väylä ja se on harattu ja ilmoitettu Merenkulkulaitokselle viralliseksi väyläksi. Väylän osoittava merkintä lisätään yleiskaavakartalle.</p>
<p>Ohjeelliset lähijuna-asemat Väylävirasto pitää hyvänä, että seisakkeiden toteutettavuutta on selvitetty yleiskaavan yhteydessä. Selvityksen lopputulosta ei kuitenkaan ole huomioitu yleiskaavaluonnoksessa.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty kaikki selvityksessä käsitellyt seisakkeet kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti (KH 11.5.2020 §209).</p>
<p>Selvityksessä ratateknisesti toteuttamiskelpoisiksi seisakkeiksi todetut Kalkun, Tesoman, Messukylän ja Vehmaisten seisakkeet voidaan osoittaa yleiskaavassa. "Ohjeellinen lähijuna-asema" -merkinnän kaavamääräystä on tarpeen täydentää vastaavasti kuin merkinnällä "Uusi henkilöliikenteen asema" määräyksessä on todettu: "Uuden aseman yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota rataverkon toimivuuden ja kehittämismahdollisuuksien turvaamiseen".</p>	<p>Ohjeellisen lähijuna-aseman kaavamääräystä täydennetään lausunnossa ehdotetulla tavalla.</p>
<p>Ratateknisessä tarkastelussa toteuttamiskelvottomiksi todetuille Kalkunvuoren, Mediapoliksen/Tohlopin, Amurin ja Vuohenojan seisakkeille ei yleiskaavassa osoittamiselle ole perusteita ja ne on kaavasta poistettava.</p>	<p>Ratateknisesti toteuttamiskelvottomat asemat osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa "Tutkittaviksi ohjeellisiksi lähijuna-asemiksi". (Kaupunginhallitus 11.5.2020 § 209)</p>
<p>Selvityksessä sellaisiksi seisakkeiksi, joiden ratateknistä toteutuskelpoisuutta ei saatu varmistettua tai jotka on ratateknisesti vaikeasti toteutettavissa, todettiin Hiedanrannan, Ranta-Tampellan, Rantaperkiön, Lakalaivan ja Hankkion seisakkeet. Nämä seisakkeet, lukuun ottamatta Ranta-Tampellaa, voidaan varauksina yleiskaavassa osoittaa, mutta kaavaan tulee sisällyttää suunnittelumääräys, jonka mukaan kyseisten seisakkeiden ratatekninen toteutettavuus tulee selvittää ennen seisakkeen ja siihen tukeutuvan maankäytön jatkosuunnittelua.</p>	<p>Hiedanrannan ja Lakalaivan henkilöliikenteen asemat on osoitettu jo voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040 ja niiden osalta yleiskaavaan ei tehdä tarkistuksia. Henkilöliikenteen aseman ja ohjeellisen lähijuna-aseman kaavamääräysten merkintöjen kuvauksiin lisätään ratateknisen toteutettavuuden selvittämisen vaatimus ennen seisakkeen ja siihen liittyvän maankäytön jatkosuunnittelua.</p>
<p>Ranta-Tampellan seisakkeen toteuttaminen Tampere – Lielahden -radalle edellyttää aiempien selvitysten perusteella 4. raiteen toteuttamista kyseiselle rataosalle. Tampere – Lielahden -radan 4. raiteeseen ei ole varauduttu Väyläviraston toimesta eikä myöskään Tampereen kaavoituksessa. Ranta-Tampellan seisakkeen osoittamiselle ei täten ole edellytyksiä. Sama näkökohta koskee myös Amurin seisaketta.</p>	<p>Ranta-Tampellan ja Amurin seisakkeet eivät ole kantakaupungin yleiskaava-alueella, mutta ne esitetään kartta-aineistossa kaupunginhallituksen päätöksen (KH 11.5.2020 §209) mukaisesti informatiivisina merkintöinä. Asemien toteutettavuutta on selvitetty muiden asemien kanssa samassa selvityksessä.</p>
<p>Kaavavarausten ja seisakkeiden jatkosuunnittelussa on erityisen oleellista huomioida niiden vaikutukset rataverkon toimivuuteen. Esimerkiksi Tampere – Orivesi -rataosalla ei nykytilanteessa ole varauduttu uusiin lisäraiteisiin nykyisten kahden raiteen lisäksi. Lähijuna-liikenteen ja seisakkeiden jatkosuunnittelussa on tarpeen selvittää myös mahdollisia lisäraidetarpeita.</p>	<p>Jatkosuunnittelutarve tulee huomioiduksi kun, Tampereen kaupunkiseutu laatii vuonna 2021 selvityksen lähijuna-liikenteen tulevaisuuden kehittämistarpeista. Selvitystyössä arvioidaan lähi- ja taajamajuna-liikenteen roolia seudun maankäytön kehittämisessä ja joukkoliikennejärjestelmässä huomioiden valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettavat tavoitteet ja linjaukset kaupunkiseutujen liikennejärjestelmän kehittämiselle.</p>

6 Finavia

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kaavaluonnoksessa on esitetty Tampere-Pirkkalan lentoaseman Lden 55 dB ylittävä siviili- ja sotilasliikenteen yhteensä muodostama lentokonemelualue, joka perustuu vuodelle 2040 laadittuihin arvioihin lentoaseman kehittämisestä. Yleiskaavaselostuksessa on esitetty ote kaupungin asumisen, maankäytön, liikenteen ja palvelujen PALM-suunnitelmasta vuosille 2019-2035, jonka mukaan Peltolampi-Multisillan seudulle aiotaan lisätä asukkaiden määrää noin 500 asukkaalla. Finavia katsoo, että tarkemmassa suunnittelussa uuden asutuksen sijoittamista tulee tarkastella siten, että se ei sijoitu lentokonemelualueelle eikä sen tai kiitoteiden jatkeiden välittömään läheisyyteen.</p>	<p>Peltolampi ja Multisilta ovat uudistusikäisiä lähiöitä, joille on arvioitu PALM-suunnitelmassa laskennallinen arvio nykyisen rakenteen vähäisestä täydentymisestä. Lentokone-melualueelle ja laskeutumisvyöhykkeelle asetetaan 35 dB:n ääneneristysvaatimus uusien rakennusten ulkovaipalle.</p>
<p>Lden 55-60 dB lentokonemelualan suunnittelumääräyksessä on todettu, että <i>"alueelle voidaan kaavoittaa pienimuotoista täydennysrakentamista, kuten olemassa olevaan rakenteeseen liittyviä yksittäisiä asuinrakennuksia"</i>. Määräys on riittävä ainoastaan asutuksen lisäämistä koskevan periaatteen osalta ja määräystä tulee täsmentää esimerkiksi seuraavalla lisäyksellä: <i>Alueelle ei tule osoittaa uutta melun haittoille herkkää toimintaa</i>. Suunnittelumääräyksessä tulee asettaa uusien asuinrakennusten ääneneristävyydeksi vähintään 35 dB.</p>	<p>Lentomelualan kaavamääräystä täydennetään lausunnossa ehdotetulla sisällöllä ja ääneneristysvaatimuksella.</p>
<p>Tampere-Pirkkalan lentoasemalla on säännöllistä Ilmavoimien toimintaa. Hävittäjien meluvaikutuksen vuoksi asutuksen sijoittaminen kiitoteiden jatkeille ei ole suositeltavaa. Tälle alueelle sijoittuville Hallilan ja Lukonmäen alueille ollaan PALM-suunnitelman perusteella toteuttamassa uusia asuntoja sadoille uusille asukkailla. Tarkemmassa suunnittelussa kaupungin tulee huomioida alueelle toistuvasti aiheutuva voimakas lentokonemelu ja sen mahdolliset vaikutukset alueen asumisviihtyvyyteen ja pohtia riittäviä ääneneristävyyksivaatimuksia uusille asuinrakennuksille. Finavia suosittelee tälle alueelle ääneneristävyydeksi vähintään 35 dB. Lentokonemelun huomioimiseksi kiitoteiden jatkeilla lentokonemelualan ulkopuolella Finavia viittaa esim. Uusimaa-kaavan 2050 ehdotukseen, jonka liitekartalla L3 on esitetty Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeet.</p>	<p>Kaavaehdotukseen lisätään uutena merkintänä laskeutumisvyöhyke, jonka alueelle asetetaan 35 desibelin ääneneristysvaatimus uusien asumiseen ja muuhun melulle herkkään käyttötarkoitukseen tarkoitettujen rakennusten ulkovaipalle.</p>
<p>Finavia muistuttaa, että korkeaan rakentamiseen varatuilla alueilla tulee tarkemmassa suunnittelussa huomioida Tampere-Pirkkalan lentoaseman läheisyydestä mahdollisesti aiheutuvat korkeusrajoitukset.</p>	<p>Yleiskaavaluonnokseen osoitetut keskustan ja aluekeskusten korkeaan rakentamiseen soveltuvat vyöhykkeet eivät sijoitu lentokonemelualueelle eivätkä lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeelle. Lakalaivan aluekeskukseen ei ole esitetty korkeaan rakentamiseen soveltuvaa vyöhykettä.</p>

7 Säteilyturvakeskus

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Säteilyturvakeskuksella ei ole aiemman osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan antamansa palautteen lisäksi muuta palautetta digitaaliseen kaavaluonnokseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

8 Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole asiasta lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi.
--	---------------------

9 Puolustusvoimien 2. logistiikkarykmentti

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Puolustusvoimien pysyvässä käytössä oleville alueille yleiskaavamerkintöihin ja -määräyksiin esitetään merkittäväksi EP-merkintä sekä lisäämään määräyksiin seuraava teksti: Merkinnällä osoitetaan sellaiset puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevat tai sellaisiksi suunnitellut varuskunta-, harjoitus- ja vastaavat alueet, joilla liikkuminen on rajoitettua. Aluetta kehitetään puolustusvoimien tarpeisiin.</p>	<p>Vuoresvuoren puolustusvoimien alueen osalta Kantakaupungin yleiskaava 2040 jää sellaisenaan voimaan. Puolustusvoimien alueiden käyttötarkoituksen ja määräyksen osalta ei tehdä muutoksia voimassa olevaan yleiskaavaan.</p>
<p>EP-merkintää esitetään kaavaluonnokseen merkittyjen puolustusvoimien alueiden lisäksi seuraavien kiinteistöjen alueille, jotka ovat puolustusvoimien pysyvässä käytössä: 837-505-1-72, 837-505-8-6, 837-723-3-30, 837-723-2-56, 837-723-10-18 ja 837- 723-19-4.</p>	<p>Asiasta on pidetty puolustusvoimien ja Tampereen kaupungin välinen työpalaveri 2.6.2020. Aitovuoren osalta puolustusvoimille varattu alue tarkistetaan kaavaehdotukseen maanomistustilanteen mukaiseksi.</p>
<p>EP -merkinnän alueilta esitetään poistettavaksi merkinnät Ohjeellinen ekologinen yhteys, Keskuspuistoverkosto sekä Asumisen ja virkistykseen sekoittunut alue.</p>	<p>Asiasta on pidetty puolustusvoimien ja Tampereen kaupungin välinen työpalaveri 2.6.2020, jonka jälkeen puolustusvoimat ovat tarkentaneet esitystään palaverista laadittuun muistioon. Ohjeelliset ekologiset yhteydet osoitetaan voimassa olevan yleiskaavan mukaisina. Uusi ohjeellinen ekologinen yhteys lisätään Aitovuoren luoteispuolelle laajentuvan EP -alueen reunaan.</p>
<p>Puolustusvoimat yhtyy Finavia Oy:n mielipiteeseen kaavaluonnoksesta koskien lentomelua ja esittää, että rajoitukset uuden asutuksen sijoittamisessa huomioidaan Finavian esittämällä tavalla.</p>	<p>Katso vastine Finavialle (numero 6)</p>
<p>Yleiskaavamääräyksiin esitetään lisättäväksi seuraavat tuulivoimaa koskevat määräykset:</p> <p><u>TUULIVOIMALOIDEN ALUEET</u></p> <p>Tuulivoimahankkeista tulee aina pyytää Pääesikunnan lausunto ennen rakennushankkeen toteuttamista.</p> <p>TV Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tai suunnittelussa tulee pyytää lausunto Puolustusvoimien tutkajärjestelmästä ja lentoliikenteen turvallisuusvaateista (ilmailulain 165 §:n mukainen lentoestelupa) sekä myös liikenneväylien suojaetäisyyksistä ja telemastoista johdetuista rajoitteista jo ennen tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämistä.</p> <p><u>YLEISMÄÄRÄYKSET</u></p> <p>Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta. Myös alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista pientuulivoimaloista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö rajoittuu Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen.</p>	<p>Suunniteltaessa esimerkiksi alle 50 metriä korkeita tuulivoimaloita, tulee naapurialueilla hankkeessa. Tällöin puolustusvoimien naapurikiinteistöille tuulivoimalaa suunnitteleva pyytää lausuntoa puolustusvoimilta.</p> <p>Yleismääräys tuulivoimaloiden osalta katsotaan riittäväksi Puolustusvoimien tavoitteisiin nähden ja siihen ei tehdä muutoksia.</p>

10 Viheralueet ja hulevedet, Kaupunkiympäristön suunnittelu, Tampereen kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Suomensaaren ohjeellisen leirintäalueen merkinnästä: Alueelle kuljetaan pääasiassa suurilla ajoneuvoilla ja asiakasvaihtuvuus on kesäkaudella vilkasta, joten leirintäalueen liikenne asuinalueen läpi Lentävänniemen pohjoisosassa ei ole suotavaa. Reilun 700 m:n kävelyetäisyys raitiotielle palvelee käyntejä kaupungin keskustassa, mutta ajoneuvoliikenne tulee leirintäalueen takia lisääntymään. Toisaalta Suomensaari on merkittävä virkistysalue Lentävänniemen, Niemen, Niemenrannan ja jopa tulevan Hiedanrannan asukkaille. Leirintäalue veisi pinta-alaa vapaalta ulkoilualueelta, sillä kannattavana yksikkönä leirintäalueella tulee olla riittävän suuri kapasiteetti mm. mökkeineen, jotta alueelle saadaan toimija. Leirintäalueet ovat yleensä aidattuja. Kaikki tämä muuttaisi olennaisesti Suomensaaren ilmettä ja vapaata virkistystä.</p>	<p>Leirintäalueen vaihtoehtoisista sijainneista on laadittu erillinen selvitys, jossa on arvioitu mm. toiminnasta lähialueelle aiheutuvaa liikennettä. Leirintäalueen sijoituessa lähelle asuntoaluetta, kuten Härmälän tällä hetkellä, lisääntyvä liikenne on hyväksyttävä ja huomioitava liikenteen järjestämisessä.</p> <p>Leirintäalueen sijoittamisen edellytyksiä sekä luonto- ja muita arvoja on selvitetty vuoden 2020 aikana yleiskaavan luonnoksessa esitettyjen vaihtoehtojen Alasjärven ja Suomensaaren alueilla ja ympäristöissä. Selvityksissä tuotetun tiedon pohjalta leirintäalueen sijoittaminen Alasjärven ja Suomensaaren alueille edellyttää ensin leirintäaluetoiminnan tavoitteiden ja konseptin uudelleen määrittelyä, koska nykytilanteen mukaan noin 5 hehtaarin yhtenäistä aluetta ei voida edellä mainituille alueille osoittaa.</p>
<p>Mäyränmäen palveluiden ja työpaikkojen sekoittuneen alueen rajauksesta tulee jättää luontoarvojen ja maiseman takia Pilkkakuusenharjun eteläosa ja Mäyränmäkeen rajautuvat lehtomaiset reunametsät (paikoin runsaasti metsälehmäksi) Vuoreksen virkistysalueeksi ja luontokohteeksi.</p>	<p>Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen, merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kyseisellä kohdalla yleiskaavan aluerajaus on kokonaisuus huomioon ottaen ajantasainen ja kohdalla jää voimaan kantakaupungin yleiskaava 2040.</p>
<p>Lahdesjärven ja Hallilan väliin merkitty kokonaissuunnitelman tarvealue sijoittuu Karkunvuoren riistakäytävän tuntumaan sekä Hallilan, Hervannan ja tulevan Västingimäen asukkaiden virkistysalueelle sekä Särkijärven - Lahdesjärven herkän vesistön vaikutusalueelle. Kokonaissuunnitelma ei saisi sisältää rakentamista, vaan alueen kehittämistä ja säilyttämistä luontovirkistykseen ja ekologian näkökulmasta.</p>	<p>Alueen käyttötarkoitus on Asumisen ja virkistykseen sekoittunut alue. Aluevaraus on voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040 ja se jää sellaisenaan voimaan. Uudella Kokonaissuunnittelun tarvealue -merkinnällä on haluttu entisestään korostaa, että palautteessa mainitut näkökulmat on huomioitava laajasti, mikäli alueelle mahdollisesti tavoitellaan täydentävää asuntorakentamista.</p>
<p>Asumisen käyttötarkoituksen rajaus Linnainmaan koulun ympäristössä katkaisee keskuspuiston alueen. Onko tarvetta merkitä rajauksen pohjoisinta osaa keskuspuiston puolelle?</p>	<p>Aluerajauksia ei muuteta, vaan alueella jää voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 aluerajaukset.</p>
<p>Hervannassa valtavyhlän itäpuolelle laajennetun keskustatointojen alueella on jatkossa tarve saada kaikkiin asemakaavoihin mukaan viherkerroin. Viime vuoden puolella alkaneissa asemakaavoissa sitä ei ole vaadittu, mutta voi tarvittaessa ottaa käyttöön.</p>	<p>Viherkerroin on määritetty jokaisen vireille tulevan asemakaavan yhteydessä. Asiaa ei ratkaista yleiskaavatasolla.</p>
<p>Hallilassa on merkitty Koivikonpuisto kaupunginosapuitoksi. Leikkipaikkaohjelman 2021-2030 luonnoksessa Koivikonpuiston leikkipaikka esitetään poistettavaksi. Esitämme kaupunginosapuitoksi laajempaa ja toiminnoiltaan monipuolisempaa Pehkusuonpuistoa. Se on myös yhteydessä laajempaan keskuspuistoverkostoon.</p>	<p>Kaavaehdotukseen Hallilan kaupunginosapuitoksi osoitetaan Koivikonpuiston sijaan Pehkusuonpuisto.</p>

10 Viheralueet ja hulevedet, Kaupunkiympäristön suunnittelu, Tampereen kaupunki

Rantaperkiön kaupunginosassa sijaitsee Härmälän rantapuisto, jonka kautta kulkeva ulkoiluväylä on merkitty yleiskaavaan pyöräilyn pääreitteinä. Rantapuistolla on kulttuurihistoriansa (huvilaranta) lisäksi luontoarvoja kosteikkonorojen, monipuolisen kasvillisuuden sekä linnuston suhteen. Pyöräilyreitit rakentaminen tavoitevevyyteen, korkeuserojen tasointaminen sekä kaarteiden avaaminen muuttaisi väylän varressa puistometsän luonnetta. Pyöräily on sallittua jatkossakin nykyisen väylän luonne ja tila huomioiden. Pääreitteinä siihen kohdistuisi leventämis- ja oikomispaineita. Tämä rikkoisi rantapuiston metsämäistä luonnetta.

Yleiskaavaehdotuksessa pyöräiliikenteen tavoiteverkkoa täydennetään esittämällä kartoilla 1 ja 2 seudullisen pääreitistön lisäksi alueellinen pääreitistö valmistuneen pyöräilyn tavoiteverkko -selvityksen mukaisesti.

Härmälän rantapuiston reitti on osoitettu alueelliseksi pääreitiksi. Kaavamerkinnän kuvaukseen on lisäksi tarkennettu niiden pääreitien osien suunnittelun ja toteutuksen tavoitteet, jotka sijoittuvat yleiskaavan keskuspuistoverkostolle. Reitit tulee tarkemmassa suunnittelussa sovittaa ympäröiviin virkistys-, ympäristö- ja kulttuuriarvoihin ja reiteille määritellään laatukriteerit arvot huomioiden. Nykyiset ja tulevaisuudessa kasvavat kulkijamäärät ovat kapeilla ja näkemiltään puutteellisilla reiteillä huomioitava ja reittejä tulee kehittää niin, että alueen arvot myös huomioidaan.

11 Fingrid Oyj

Sähköasema-kaavamerkinnän kuvauksessa on todettu: *”Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat Tampereen Sähköverkko Oy:n sähköasemat, joita on kaava-alueella 8 kpl eri puolilla kantakaupunkia.*

Kaava-alueella on myös Fingrid Oyj:n Multisillan sähköasema, eli kaavamateriaaleja tulee tarkentaa tältä osin.

Merkitään tiedoksi. Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen, merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kyseessä olevan asian osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaava 2040.

12 Lempäälän kunta

LAUSUNTO

Tampereen kaupungin yleiskaavalla on laajoja vaikutuksia seudun muidenkin kuntien verkostojen ja joukkoliikenteen yhtenäisyyteen ja toimivuuteen. Tätä taustaa vasten seudulliset tarkastelut ja yhteistyö kunkin naapurikunnan kanssa ovat erityisen tärkeitä.

Lempäälän kunta pitää tärkeänä, että uusien henkilöliikenteen asemien ja ohjeellisten lähijuna-asemien sijoittumisia tulee tarkastella ja niistä tulee päättää seudullisesti. Merkittävin matka-ajan lyhennys verrattuna nykyiseen joukkoliikennetarjontaan saavutettaisiin Tampereen kantakaupungin reuna-alueille ja naapurikuntiin sijoittuvilla asemansuodilla, joka tulisi ottaa huomioon suunniteltaessa uusien asemien sijoittelua Tampereen kantakaupungin alueella.

VASTINE

Merkitään tiedoksi. Lempäälän kunnan kanssa on järjestetty työpalaveri 11.6.2020. Yhteistyötä rajaseudun suunnittelussa jatketaan.

Merkitään tiedoksi. Lempäälän kunnan kanssa on järjestetty työpalaveri 11.6.2020. Yhteistyötä rajaseudun suunnittelussa jatketaan. Jatkosuunnittelutarve tulee huomioiduksi kun, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä laatii vuonna 2021 selvityksen lähijunaliikenteen tulevaisuuden kehittämistarpeista. Selvitystyössä arvioidaan lähi- ja taajamajunaliikenteen roolia seudun maankäytön kehittämisessä ja joukkoliikennejärjestelmässä huomioiden valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettavat tavoitteet ja linjaukset kaupunkiseutujen liikennejärjestelmän kehittämiseksi.

12 Lempäälän kunta

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Tampereen kantakaupungin yleiskaavaluonnoksessa bussilinjojen käyttämä Lempääläntie on merkitty kokoojakaduksi. Muualla kaupungissa monia tärkeitä bussiliikenteen käyttämiä katuja on merkitty joukkoliikennekaduksi. Lempäälän kunta pitää tärkeänä, että Lempääläntien liikennöitävyys säilyy tulevaisuudessakin sujuvana, ja että joukkoliikenteen matka-ajat eivät pitene.</p>	<p>Lempääläntie on merkitty seudulliseksi pääväyläksi. Lähtökohtaisesti kokoojakadulla ja varsinkin seudullisella pääväylällä joukkoliikenteen eteneminen on sujuvaa.</p>
<p>Yleiskaavaluonnoksessa esitetyt Lempäälän kunnan puolelle johtavat kokoojakatuihin liittyvät pyöräliikenteen pääverkoston reitit yhdistyvät hyvin Lempäälän kunnan pääreitteihin.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Yleiskaavaluonnoksessa osoitetun liikenteen yhteystarpeen, Sarankulmasta Multisiltaan, vaikutukset ulottuvat myös Lempäälän puolelle, joten ne tulisi jatkosuunnittelussa tutkia ja niistä tulisi keskustella Lempäälän kunnan kanssa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Tampereen kantakaupungin yleiskaavaluonnoksessa esitetyn Keskuspuistoverkoston tarkemmassa kokonaissuunnittelussa olisi tarpeellista tehdä yhteistyötä Lempäälän kunnan kanssa, sillä Sääksjärven alue ja siitä lähtevät virkistysalueet ja -reitit tulevat yhdistymään kokonaisuuteen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Lempäälän kunnan kanssa on järjestetty asiaan liittyvä työpalaveri 11.6.2020. Yhteistyötä rajaseudun suunnittelussa jatketaan.</p>

13 Kangasalan kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kangasalan kaupunki näkee erittäin positiivisena, että kantakaupungin aluetta on tarkasteltu laaja-alaisella ja strategisluonteisella yleiskaavalla. Säännöllisesti päivittyvä kaava toimii hyvänä yhteisenä keskustelunalustana kaupunkiseudun ja erityisesti kaupunkien välisten raja-alueiden suunnittelukysymyksissä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kaavakartalla on esitetty kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke, joka liittyy kiinteästi toimintojen ohjaamiseen tiiviisti joukkoliikennekäytävän varrelle. Valtatien 12 tuntumassa olevaa vyöhykettä voisi jatkaa kaupunkien rajalle. Kangasalla on tulossa vyöhykkeen jatkoksi merkittävää aluerakenteellista kehittämistä Lamminrahkan sekä Lemetyn kaupunginosien toteutumisen myötä.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa <i>kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke</i> on esitetty Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisen MAL-sopimuksen (vuosille 2020-2023) mukaisena MAL-seurannan hiilineutraalia kaupunkiseutua tavoittelevan raideliikennettä, lähijuna-asemia ja aluekeskuksia tukevana vyöhykkeenä.</p>
<p>Yleiskaavassa on esitetty lähijunaliikenteen pysäkkejä. Näiden ympärille ei ole merkitty kasvun ja elinvoiman vyöhykettä. Tällaisen merkinnän esittämistä ja laajuutta voisi olla hyvä pohtia.</p>	<p>Yleiskaavakartalla osoitetut lähijuna-asemat viestivät Tampereen kaupungin tahtotilasta ja sitoutumisesta lähijunaliikenteeseen. Koska lähijunaliikenteen liikennöinnin toteuttamisesta ei ole tehty päätöstä ja sen toteutumisen ajankohta on vielä hyvin epävarma, kaavakartalle osoitettujen uusien asemansuutujen kohdalle ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa maankäytön muutosta.</p>

13 Kangasalan kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kangasalla tarkastellaan parhaillaan lähijunaliikenteen kehittämismahdollisuuksia. Alustavissa tarkasteluissa Vatialan seisake on toteutettavuudeltaan haasteellinen. Mikäli Vatialan seisaketta ei voida toteuttaa, ei se muodota kilpailevaa pysäkkiä Vehmaisten seisakkeen kanssa. Kangasalan kaupunki käy mielellään jatkokeskustelua yhdessä Tampereen kaupungin kanssa koskien lähijunaliikenteen verkoston kehittämistä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Kangasalan kaupungin kanssa on pidetty työpalaveri 12.6.2020.</p>
<p>Kaupunkien rajalla Valtatien 9 kohdalla on liikenteeseen ja maankäyttöön liittyviä yhteistyötarpeita, joiden toivotaan ilmenevän kaavakartalla; maakuntakaavassa ja Kangasalan strategisessa yleiskaavassa osoitettu kakkoskehän kehityskäytävä ulottuu valtatielle 9.</p>	<p>Yleiskaavaan osoitetaan maakuntakaavan kehittämissuositus 2-kehän yhteystarpeen toteuttamiseen Lentolasta Tarastenjärvelle. Tarasteen eritasoliittymä osoitetaan kehitettäväksi liittymäksi, jossa muutostarpeet realisoituvat joko 9-tien nelikaistaistamisen tai 2-kehän rakentamisen yhteydessä.</p>
<p>Pohjoisen taajaman suunnalla on myös tarpeen esittää Olkahisten ja Kangasalan Ruutan välille pyöräily-yhteys, jonka varrelle kytkeytyy uusi Lintukallion työpaikka-alue.</p>	<p>Yleiskaavaehdotukseen pyöräiliikenteen pääreitistöä on täydennetty alueellisella pääreitistöllä valmistuneen pyöräilyn tavoiteverkon mukaisesti. Ruutanantielle on osoitettu alueellinen pääreitti. Lintukalliontiellä oleva yhteys on alemman hierarkiatason reitti, eikä sitä esitetä yleiskaavan pääreitistössä. Kyseinen yhteys on esitetty yleiskaavan kartalla 2 ohjeellisena virkistysyhteytenä, joka mahdollistaa myös pyöräilyn edellytysten kehittämisen.</p>
<p>Pyöräilyn reittikokonaisuuksien kattavuutta ja sujuvuutta on tarpeen pohtia yhteistyössä myös muualla kaupunkien rajan tuntumassa. Esimerkiksi Koilliskeskuksen ja Lamminrahkan suunnalla olisi tarpeen pohtia pyöräilyreittejä ja sen jatkuvuutta kaupunkien rajalla. Kangasalan kaupunki pitää kiinnostavana Hervannan ja Vuoreksen välille osoitettua uutta pyöräiliikenteen pääreittiä. Kangasalla on Saarenmaan kaavoituksen yhteydessä pohdittu mahdollisuutta pyöräilyyhteyksien parantamiselle Kangasalan nauhataajaman ja Ruskon välille. Esitettyä reittikokonaisuutta voisi hyvin täydentää Ruskon pohjoisosista Hervannan ydinkeskustaan suuntaava suora reitti.</p>	<p>Yleiskaavaehdotukseen pyöräiliikenteen pääreitistöä on täydennetty alueellisella pääreitistöllä valmistuneen pyöräilyn tavoiteverkon mukaisesti. Tampereen pyöräiliikenteen tavoiteverkossa on esitetty alueellinen pääreitti Kauhakorvenkadulle ja siitä Hermiankadun kautta Hervannan keskusta Kangasalan kaupungin esittämällä tavalla.</p>
<p>Huomio kiinnittyy virkistysreittien jatkuvuuteen. Lamminrahkan suunnalla on tarve esittää seudullinen virkistysyhteys, joka suuntautuu Halimasjärveltä Kangasalan puolelle. Vastaavasti Valtatien 12 eteläpuolella Kangasalan Lemetyn puolella virkistysyhteys tulisi osoittaa liikkumisverkoston kannalta kohtaan, jossa reitti päättyy luontevasti katuverkolle.</p>	<p>Kangasalan kaupungin kanssa on pidetty työpalaveri 12.6.2020. Lamminrahkan ja Ojalan välisiä yhteyksiä sekä yhteyksiä Holvastin alueella tarkastetaan yhteneväksi Kangasalan puolen kanssa yleiskaavaehdotukseen. Kaavaehdotukseen lisätään pohjois-eteläsuuntainen yhteys Ojalasta Kangasalan puolelle. Valtatie 12 eteläpuolelle osoitetaan ohjeellinen virkistysyhteys Kangasalan puolen alikulun suuntaan.</p>
<p>Yleiskaavakartalla on esitetty omalla merkinnällään ohjeellisia keskuspuistoverkoston kehittämistarvealueita mm. Kaukajärven ja Solkimäen alueille. Kangasalan kaupunki näkee positiivisena, että alueille laaditaan kokonaissuunnitelma. Kangasala osallistuu kokonaissuunnitelmien työstämiseen mielellään keskustelemalla ja kommentoimalla suunnittelua sen eri vaiheissa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

13 Kangasalan kaupunki

Kangasalan kaupunki on mielellään yhteistyössä Annalassa kaupunkien rajalle esitetyn kokonaissuunnitelman tarvealueen suunnittelussa esimerkiksi kommentoimalla suunnitelmia eri vaiheissa.	Merkitään tiedoksi.
Huomio kiinnittyy myös viheryhteyksien esitystapaan Ruskossa kaupunkien rajalla maanläjitysalueen kohdalla. Tästä voidaan käydä jatkokeskusteluja kaupunkien kesken osana Saarenmaan osayleiskaavan sekä kantakaupungin yleiskaavan suunnitteluyhteistyötä.	Ruskossa maankaatopaikan ja kuntarajan väliin osoitetun virkistysreitien sijaintia ei ole tarkemmin tutkittu, vaan merkinnällä on osoitettu tarve pohjois-eteläsuuntaiselle reitille. Asiaa on käsitelty Tampereen ja Kangasalan työpalaverissa 12.6.2020.
Kangasalan kaupunki näkee erittäin positiivisena, että Ruskon-Saarenmaan suuntaan on esitetty kaavaluonnoksessa sekä raitiotien laajenemismahdollisuudet että Juvankadulta jatkuva joukkoliikennelinja.	Yhdyskuntalautakunnan 22.12.2020 § 350 päätöksen mukaisesti kaavamääräys "Joukkoliikennepainotteinen katu" poistetaan vaiheyleiskaavaehdotuksesta kokonaan ja pidetään voimassa lainvoimaisen yleiskaavan määräys "Kaupunkirakenteen kannalta merkittävä liikenteen kokoojkatu ja joukkoliikenteen laatuikäytävä" sekä siihen liittyvä merkinnän kuvaus. Juvankadulla ko. merkintä jatkuu Yrjöläntien risteykseen saakka.

14 Pirkanmaan maakuntamuseo

LAUSUNTO	VASTINE
Maakuntamuseo pitää luonnoksen aluemerkinä <i>Kokonaissuunnitelman tarvealue</i> yleisesti sopivana ja olettaa kulttuuriympäristön arvojen tulevan huomioiduksi ympäristön asettamien reunaehtojen yhteydessä. Maakuntamuseo esittää harkittavaksi myös Hervannan aluekeskuksen merkitsemistä kokonaissuunnitelman tarvealueeksi. Hervannan tietopohja on parhaillaan täydentymässä Länsi- ja Itä-Hervannan kulttuuriympäristön selvityksillä, joissa näkökulmana on kaupunkirakenteen kehitys.	Kulttuuriympäristön arvot ovat yksi alueiden olemassa olevista reunaehdoista. Hervannan aluekeskuksen alueella on runsaasti asemakaavamuutoksia vireillä, joita valmistuva kulttuuriympäristöselvitys palvelee hyvin. Kokonaissuunnitelman tarvealue -merkintä on osoitettu alueille, joilla ennakoitetaan kokonaisvaltaista käyttötarkoituksen ja infrastruktuurin muutosta. Hervanta uudistuu pala palalta nykyistä rakennetta täydentämällä, mistä syystä alueelle ei osoiteta kokonaissuunnitelman tarvealuetta.
Kulttuuriympäristön arvoja koskevalla kaavakartalla 3 on tehty positiivisia kehitystoimenpiteitä. Näitä ovat mm. Valta-kunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen kaavamääräykseen tehty lisäys arvojen säilyttämisestä, maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt, aluerajausten tarkentaminen ja kansallinen kaupunkipuisto.	Merkitään tiedoksi.

14 Pirkanmaan maakuntamuseo

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Maakunnalliset <i>arkeologisen perinnön ydinalueet</i> puuttuvat kaavaluonnoksesta. Kantakaupungin alueella sijaitsee kolme tällaista aluetta. Maakuntamuseo esittää, että alueet merkitään yleiskaavaan ja niihin liittyvä maakuntakaavan määräys tuodaan esille.</p>	<p>Maakuntakaavassa laajimmat, yli 10 hehtaarin kokoiset muinaisjäännösalueet on osoitettu aluemerkinneillä. Yleismääräyksissä on veloitettu tarkistamaan ajantasainen tieto mm. muinaisjäännöksistä Museoviraston palveluista. Tämän lisäksi Tampereen kantakaupungin alueelle on osoitettu kolme arkeologisen perinnön ydinaluetta. Yleiskaavassa muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet on osoitettu kohdemerkinnöillä. Em. kolmella arkeologisen perinnön ydinalueilla on yleiskaavassa lukuisia arkeologiseen perintöön liittyviä kohdemerkintöjä. Tämä merkintätapa ohjaa alueiden maankäyttöä maakuntakaavaa yksityiskohtaisemmin. Kohteiden ympäristöä ja maisemaa koskeva huomiointi lisätään muinaisjäännösten ja muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden kaavamääräyksiin. Muinaisjäännökset huomioidaan asemakaavassa ja ne voidaan sijoittaa esim. lähipuistoihin.</p>
<p>Voimassa olevaa yleiskaavaa laadittaessa museo toi esiin useita kaava-alueen selvitystilannetta koskevia puutteita, joista yksi oli palstoittamalla syntyneiden pientaloalueiden selvitys. Selvitys on nyt tehty ja selvityksessä merkittävimmitä todetut aluekokonaisuudet olisi nyt syytä merkitä kaavakartalle.</p>	<p>Selvityksessä arvokkaimmiksi arvioituista alueista ei muodostu riittävän laajoja yleiskaavassa osoitettavia kokonaisuuksia. Kartan 3 yleismääräykseen lisätään kuitenkin maininta palstoittamalla syntyneiden pientaloalueiden arvoista, ja kaava-aineistoon lisätään linkki selvitykseen, jossa arvot on todettu. Merkinnän kuvaukseen lisätään konkreettisia keinoja selvityksen arvojen huomioimiseksi suunnittelussa.</p>
<p>On tärkeää jatkaa selvitystietojen täydentämistä myös tulevilla valtuustokaudella laadittavaa yleiskaavaa varten. Puutteet koskevat erityisesti sotien jälkeistä modernistista arkkitehtuuria, 1960-80 -lukujen pientaloalueita sekä agrariajasta jäljelle jääneiden maatilojen talouskeskuksia. Kasvavalla kaupunkialueella näihin kaikkiin ryhmiin kohdistuu koko ajan muutospainetta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Yksittäisten selvitysten ja inventointien lisäksi yleiskaavaa varten olisi hyvä olla käytössä kokonaisnäkemys siitä millainen tarina ja historia Tampereen rakennetussa ympäristössä halutaan tuleville sukupolville välittää. Kokonaisnäkemysten puuttuessa yleiskaava huomioi asioita erillisinä.</p>
<p>Kulttuuriympäristön eri osa-alueiden arvojen risteämiskohdissa, joissa yhdistyvät rakennettuun ympäristöön, maisemaan ja arkeologiseen perintöön liittyvät arvot, tulisi harkita alueen kokonaisarvot turvaavaa osa-aluemerkintää. Hyvänä esimerkkinä Messukylän kylätontti ympäristöineen, Haihara-Juvan alue, Ristinarkun itäosa, Hyhkyn kylätontti lähipeltoineen. On tärkeää, että nämä viimeiset Tampereen yli tuhatvuotisen maanviljelysatuksen historiasta kertovat maisema- ja kulttuuriperintökokonaisuudet otetaan yleiskaavassa huomioon ja niiden säilyminen turvataan.</p>	<p>Kts. Edellinen vastine. Tämän lisäksi kohteiden ympäristöä ja maisemaa koskeva huomiointi lisätään muinaisjäännösten ja muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden kaavamääräyksiin.</p>
<p>Kaavan tausta-aineistoon kuuluvassa 5.3.2019 päivätyssä Nokian moottoritien maankäyttöselvityksessä käsitellään tien varren maankäytön potentiaalia siinä tapauksessa, että moottoritie muutettaisiin seutu- tai yhdystieksi. Selvityksessä ei ole huomioitu moottoritien lähialueen kulttuurihistoriallisia arvoja. Suunnitelmaan liittyy maisemaan ja rakennetun ympäristön arvoihin liittyviä reunaehtoja erityisesti Hyhkyn vanhan kylätontin ja Raholan kartanon ympäristöissä.</p>	<p>Selvityksen perusteella yleiskaavaan ei ole tehty johtopäätöksiä. Nokian moottoritien maankäyttöselvityksessä on arvioitu yleispiirteisellä tasolla moottoritien toiminnallisen luokituksen muutoksesta johtuvaa maankäytön laskennallista kehityspotentiaalia. Selvityksen lopputuloksessa on monia epävarmuustekijöitä, joita ei ole tarkasteltu mm. taimistoalueiden tilanne, kapeiden korttelien ratkaisut ja lisääntyvän asukasmäärän tarvitsemat virkistysalueet ja palvelutarve. Myös kulttuuri-, maisema- ja ympäristöarvojen tarkempi tarkastelu tuo kehityspotentiaaliin epävarmuutta.</p>

14 Pirkanmaan maakuntamuseo

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Yleiskaavaan on merkitty lähijunaselvityksessä tutkitut seisakkeet/asemat. Paikat ovat suurelta osin vanhoja, käytöstä poistuneita seisakkeita ja asemia. Lähtökohtaisesti maakuntamuseo suhtautuu niiden palauttamiseen positiivisesti. Arkitset ratavarren ympäristöt ovat pääosin jääneet kulttuuriympäristöselvitysten ulkopuolelle. Mikäli asemien käyttöönotto johtaa asemaympäristöjen täydennysrakennustavoitteisiin, kulttuuriympäristöarvot tulee selvittää ja muutos sopeuttaa niihin.</p>	<p>Lähijuna-asemat ovat yleiskaavassa ohjeellisina ja vain niiden tilavaraus otetaan huomioon tarkemmassa suunnittelussa. Maankäytön tehostaminen tulee kysymykseen vasta kun liikennöinti ja ratatekniset asiat ovat varmistuneet. Tarkemman suunnittelun vaiheessa myös kulttuuriympäristön arvot otetaan huomioon.</p>
<p>Kalkunvuoren lähijunaliikenteen asema on merkitty <i>Kalkku Mustavuoren</i> kiinteän muinaisjäännealueelle. Kyseinen kaavamerkintä on ristiriidassa muinaismuistolain kanssa eikä ole hyväksyttävissä. Muinaisjäännekohteita koskevista kaavasuunnitelmista tulee neuvotella maakuntamuseon kanssa MML 13 §:n mukaisesti. Lisäksi maakuntakaavan mukaan aseman merkintä sijoittuu Kalkun Mustavuoren maakunnalliselle arkeologisen perinnön ydinalueelle, johon liittyy määräys: <i>Alueella sijaitsevien muinaisjäännealueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännekohteiden lisäksi otettava huomioon muinaisjäännekohteiden suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin.</i> Asemamerkinnän suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa tulee siten ottaa korostetusti huomioon myös linnoitusalueen ympäristö ja maisema.</p>	<p>Kalkunvuoren lähijuna-asema osoitetaan kaavaehdotuksessa Tutkittavaksi ohjeelliseksi lähijuna-asemaksi (kaupunginhallitus 11.5.2020): Lähijunaliikenteen asema, jonka ratatekninen, liikenteellinen ja taloudellinen toteuttamiskelpoisuus tulee tutkia osana seudullista järjestelmää. Maakuntamuseon kanssa asiaa on käsitelty työpalaverissa 4.6.2020. Kalkunvuoren ohjeellista lähijuna-asemamerkintää siirretään noin 100 metriä kauemmaksi muinaisjäännealueesta.</p>
<p>Kaavaluonnoksessa on esitetty kaksi vaihtoehtoista sijoituspaikkaa leirintäalueelle, mutta paikkavaihtoehtoja koskevassa selvityksessä ei ole kiinnitetty huomiota uusien paikkojen kulttuuriympäristöarvoihin. Kaavaluonnoksessa esitetyt leirintäalueen sijoitusvaihtoehdot tuleekin tutkia myös kulttuuriympäristön arvojen osalta ennen asian ratkaisemista.</p>	<p>Leirintäalueen sijoittamisen edellytyksiä sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriarvoja on selvitetty vuoden 2020 aikana yleiskaavan luonnoksessa esitettyjen vaihtoehtojen Alasjärven ja Suomensaaren alueilla ja ympäristöissä. Selvityksissä tuotetun tiedon pohjalta leirintäalueen sijoittaminen Alasjärven ja Suomensaaren alueille edellyttää ensin leirintäaluetoiminnan tavoitteiden ja konseptin uudelleen määrittelyä, koska nykytilanteen mukaista noin 5 hehtaarin yhtenäistä aluetta ei voida edellä mainituille alueille osoittaa.</p>
<p>Keskustatoimintojen alue ja Asumisen alue –merkintöjen määräyksistä on poistettu voimassa olevan kaavan lause <i>Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota kulttuuriympäristön arvoihin.</i> Myös strategisen Kasvun vyöhyke –merkinnän määräykseen sisältynyt ympäristöarvoja turvaava lause puuttuu uudesta Kasvun ja elinvoiman vyöhyke –merkinnän määräyksestä. Maakuntamuseo pitää tärkeänä että em. Lauseet sisällytetään myös uuden kaavan määräysteksteihin.</p>	<p>Lisätään Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen määräykseen kulttuuriympäristön arvoja turvaava lause. Kantakaupungin yleiskaava tarkistetaan vaihekaavana ja Keskustatoimintojen alueen ja Asumisen alueen käyttötarkoitusten määräykset jäävät voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 mukaisena.</p>

14 Pirkanmaan maakuntamuseo

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Tulee huolehtia siitä, että maakuntakaavan aluevarausten kulttuuriympäristöarvoja turvaavat määräykset välittyvät yleiskaavan määräysten kautta tarkempaan suunnitteluun.</p>	<p>Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen määräkseen lisätään kulttuuriympäristön arvoja turvaava lause. Yleiskaavaehdotuksessa kaupunkistrategian <i>kasvun ja elinvoiman vyöhyke</i> on esitetty Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisen MAL-sopimuksen (vuosille 2020-2023) mukaisena MAL-seurannan hiilineutraalia kaupunkiseutua tavoittelevan raideliikennettä, lähijuna-asemia ja aluekeskuksia tukevana vyöhykkeenä. Keskustatoimintojen alueen ja Asumisen alueen käyttötarkoitusten määräykset jäävät voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 mukaisena; näissä määräyksissä edellytetään, että alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kulttuuriympäristön arvoihin. Nämä yleiskaavan merkinnät ja määräykset turvaavat maakuntakaavassa osoitetut aluevarausten kulttuuriympäristöarvot. Maakuntakaavan arkeologisen kulttuuriperinnön ydinalueiden osalta vastine on kirjoitettu aiemmin maakuntamuseon lausunnon kolmannessa vastineessa.</p>
<p>Kaava-alueen suhteellisen tuoretta (2016) arkeologisen kulttuuriperinnön inventointia on tarpeellista päivittää uusien havaintojen suhteen, mm. Vt 9:n läheisyydessä Ristinarkussa pelloilla sekä Turtolassa. Lisäksi on syytä tarkastaa maastossa yksittäiset 2016 raportissa mahdollisiksi muinaisjäännöksiksi tulkitut kohteet suojelustatuksen ja sopivan kaavamerkin määrittämiseksi.</p>	<p>Asiaa on käsitelty Maakuntamuseon kanssa työpalaverissa 4.6.2020 ja museolta on saatu listaus uusista mahdollisista kohteista. Valtuustokausittain päivittyvä strateginen yleiskaava ei voi ottaa vastuulleen arkeologisen kulttuuriperinnön inventointia sitä mukaa kun uusia havaintoja ilmenee. Inventointi on tarkoituksenmukaista kohdistaa maankäytön prosessissa tarkemman suunnittelun vaiheeseen. Tästä syystä Kartan 3 yleismääräykseen lisätään maininta arkeologisen tiedon lisääntymisestä ja siitä, että asiaan liittyy selvitystarve asemakaavojen yhteydessä. Kaavaselostukseen lisätään lista maakuntamuseon yleiskaavoitukselle lähettämistä kohteista, joihin sisältyy lisäselvitystarve. Listaus uusista tietoon tulleista kohteista esitetään kaavaselostuksessa myös kartalla.</p>
<p>Tietoon tulleet uudet arkeologiset kohteet tulee merkitä kaavaan. Näitä ovat esim. Linnaimaalla Heikkilänpuisto, Multivuoren kiinteä muinaisjäännös ja kulttuuriperintökohde Ulvila-Tampere –tie2.</p>	<p>Lisätään uudet kohteet kaavakartalle.</p>
<p>Kaikkien laaja-alaisten kohteiden merkintätapana on syytä harkita samankaltaista osa-aluemerkintää kuin mitä kohteen <i>Ojalan turverata ja -tehdas</i> kohdalla käytetään, mm <i>Kalevankankaan</i> ja <i>Pärrinkosken</i> muinaisjäännösalueet. Symbolimerkinnällä merkittyjen kohteiden todellinen laajuus saattaa olla huomattavasti suurempi kuin mitä niiden kaavamerkintä antaa olettaa. Kiinteiden muinaisjäännösten määräystekstiin tulee liittää lause: <i>Muinaisjäännöksen laajuus tulee selvittää ennen alueen asemakaavoittamista.</i></p>	<p>Lisätään kiinteiden muinaisjäännösten määräystekstiin maakuntamuseon ehdottama lause. Laaja-alaisten kohteiden osalta olisi mahdollista käyttää samantapaista osa-aluemerkintää kuin on käytetty <i>Ojalan turveradan</i> yhteydessä. Laaja-alaisista kohteista kuitenkin vain <i>Kalevankankaan</i> muinaisjäännösalue on niin laaja ja asemakaavatilanne sellainen, että osa-aluemerkintä olisi selkeästi perusteltu. <i>Kalevankankaan</i> osalta nykyinenkin kohdemerkintä turvaa alueen arvot. Siksi yleiskaavaluonnoksen kohdemerkintää ei korvata osa-aluemerkinnällä.</p>
<p>Lielahden rusthollin ja Nottbeckin hautausmaan alue on kiitettävästi merkitty kaavaluonnoksessa osaksi Keskuspuiستoverkosto-alueetta, mikä tukee alueen kulttuuriperinnön säilymistä. Maakuntamuseo esittää vastaavanlaisia puistoalueiden ja rakennettavien alueiden välisten rajojen tarkistamista erityisesti kiinteiden muinaisjäännösten ja niiden lähiympäristöjen osalta myös muualla kaava-alueella.</p>	<p>Strategisesta tarkkuustasosta johtuen yleiskaavan käyttötarkoituksalueet on esitetty yleispiirteisesti. Kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet huomioidaan tarkemmassa suunnittelussa. Muinaisjäännökset huomioidaan alueelle laadittavassa asemakaavassa, jossa ne voidaan sijoittaa esim. osaksi alueen lähipuistoja.</p>

14 Pirkanmaan maakuntamuseo

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Villilänsaari-Mustavuori-Tesomajärvi-Haukiluoman puistoaluekokonaisuuteen liittyy kaavaluonnoksessa merkintä <i>Ohjeellinen keskuspuistoverkoston kehittämistarvealue (vkk)</i>, jonka määräyksessä todetaan: "Suunnitelmalla tulee yhteen sovittaa virkistystoimintojen ja -palveluiden tarpeet ja muu maankäyttö luonnonympäristön ja maiseman arvojen kanssa." Maakuntamuseo esittää että kaavamääräyksen lausetta täydennetään maininnalla arkeologisista tai yleensä kulttuuriympäristön arvoista. Alueella sijaistee viisi laajaa arkeologista kohdetta.</p>	<p>Ehdotukseen täydennetään ohjeellisen keskuspuistoverkoston kehittämistarvealueen määräystä kulttuuriympäristön arvojen huomioimisella.</p>
<p>Kaavaluonnosaineistosta puuttuu asianmukainen, maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 ja 17 §:n edellyttämä vaikutusten arviointi kulttuuriympäristön ja kulttuuriperinnön osalta. Aineistoa tulee täydentää tältä osin.</p>	<p>Kaavaehdotuksen vaikutusarviointia täydennetään.</p>

15 Terveystuojeluviranomainen

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Yleiskaavaratkaisu painottaa joukkoliikenteen edistämistä ja autoliikenteen kasvun hillitsemistä, mikä on kannatettavaa myös ympäristöterveyden näkökulmasta. Väestön terveyden kannalta on tärkeää, että alueella on myös kevyenliikenteen väyliä, jotka eivät ole vilkkaasti liikennöidyn väylän välittömässä läheisyydessä. Näin vähennetään altistumista erityisesti hengitysvyöhykkeellä sijaitsevan liikenteen hiukkaspäästöille ja pakokaasuille.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Pilaantuneiden maa-alueiden osalta on hieman hämmentävää kaavaselosteen merkintä "Alueelle sijoittuvien direktiivilajien elinympäristöjä ei saa hävittää tai heikentää." Tämä on syytä tarkistaa.</p>	<p>Kaavaluonnoksen merkintä perustui lidesjärven osayleiskaavaan ja siinä todettuun tilanteeseen kaatopaikasta ja viitasammakon esiintymästä samalla alueella. Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen, merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kyseisen alueen osalta jää voimaan kanta-kaupungin yleiskaava 2040.</p>
<p>Kaavaan on merkitty alueet, joilla asemakaavan laadinnan yhteydessä on harkittava melu- ja ilmanlaatuselvityksen tarve. Kantakaupungin alueella asemakaavan laadinnan yhteydessä melu- ja ilmanlaatuselvityksien päivittäminen on pääsääntö asemakaavoituksen yhteydessä.</p>	<p>Merkinnän rajausta perustuu Tampereen meluselvitykseen 2017. Kantakaupungin alueella on myös hiljaisempia alueita, joilla selvitysten laatiminen ei ole välttämätöntä.</p>
<p>Toisin kuin yleiskaavaluonnoksessa on esitetty, ympäristöterveys katsoo että lentomelualueelle ei tulisi mahdollistaa uusia asuinrakennuksia. (Kaavaluonnoksessa esitetty: Alue, jonka lentomelutason (Lden) vuonna 2040 on arvioitu olevan 55-60 dB. Alueelle voidaan kaavoittaa pienimuotoista täydennysrakentamista, kuten olemassa olevaan rakenteeseen liittyviä yksittäisiä asuinrakennuksia.)</p>	<p>Katso vastine Finivialle (numero 6)</p>

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Pirkanmaan liiton lausunnossa keväällä 2018 antamat evästyksiset Tampereen kantakaupungin yleiskaavan laadinnalle on huomioitu yleiskaavasuunnittelussa hyvin. Raideliikenteen ja erityisesti lähijunaliikenteen edistämiseen liittyvät tavoitteet näkyvät yleiskaavasuunnitelman sisällössä. Vaikutusten arvioinnissa tulisi kuitenkin erityisesti kiinnittää huomiota kuntarajan ulkopuolelle ulottuviin vaikutuksiin. Kaavaluonnokseen osoitetut useat uudet ohjeelliset lähijunaseisakkeet nostavat esiin tarpeen tarkastella asiaa yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Myös muussa joukkoliikenneyhteyksien kehittämis- ja suunnittelutyössä kuntien välisen yhteisymmärryksen löytäminen ja yhteisten tavoitteiden edistäminen on ensiarvoisen tärkeää.</p>	<p>Kaupungin tahtotila lähijunaliikenteen edistämiseksi näkyy yleiskaavassa osoittamalla kaikki tutkitut mahdolliset lähijuna-asemavaihtoehdot jatkosuunnittelun pohjaksi. Jatkosuunnittelutarve tulee huomioiduksi kun, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä laatii vuonna 2021 selvityksen lähijunaliikenteen tulevaisuuden kehittämistarpeista. Selvitystyössä arvioidaan lähi- ja taajamajunaliikenteen roolia seudun maankäytön kehittämisessä ja joukkoliikennejärjestelmässä huomioiden valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa asetettavat tavoitteet ja linjaukset kaupunkiseutujen liikennejärjestelmän kehittämiselle.</p>
<p>Maakuntakaavan näkökulmasta yleiskaavatyössä on tärkeää varmistaa ajantasaisen maakuntakaavan määräysten sisällön välittyminen myös yksityiskohtaisempaan maankäytön suunnitteluun.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Yleiskaavaluonnokseen on osoitettu uusi Kokonaissuunnitelman tarvealue -merkintä. Laajojen aluekokonaisuuksien maankäytön suunnittelu olisi tarkoituksenmukaista ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella vuorovaikutteisella kaavoitusprosessilla, johon osayleiskaavan laadinta hyvin vastaa.</p>	<p>Kokonaissuunnittelu ei korvaa MRL:n mukaisia kaavaprosesseja, mutta parantaa kaikkien osapuolien ymmärrystä uudistuvan kaupunkirakenteen muutosprosessista. Kokonaissuunnittelun tarvealue -merkinnät sijoittuvat lähes yksinomaan alueille, joilla yksityisellä hankekehityksellä on merkittävä rooli täydentyvän ja uudistuvan yhdyskuntarakenteen toteuttamisessa. Yleiskaava on keskeinen ja oikea-aikainen väline osoittaa yksityisille hankekehittäjille kaupungin tavoitteet kaupunkirakenteesta ja syntyvän lähiympäristön laadusta.</p>
<p>Kaavaluonnokseen osoitetut useat uudet ohjeelliset lähijunapysäkit nostavat esiin tarpeen tarkastella asiaa yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Vaikutusten arvioinnissa tulee lähijunaliikenteen osalta kiinnittää huomiota kuntarajan ulkopuolelle ulottuviin vaikutuksiin. Kaavan taustaselvitysten perusteella osa esitetyistä lähijunaseisakkeista ei ole ratateknisesti toteutettavissa. Koska seisakkeiden määrällä on merkitystä lähijunaliikenteen palvelutasoon ja kilpailukykyyn koko lähijunaliikenteen toiminta-alueella, tulisi vielä pohtia seisakkeiden esittämistä tai niiden vaiheittaisen toteuttamisen analysoimista.</p>	<p>Ratateknisesti toteuttamiskelvottomat asemat osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa "Tutkittaviksi ohjeellisiksi lähijuna-asemiksi" (KH 11.5.2020 § 209).</p>
<p>Viherrakenteen osalta nyt laadittu kantakaupungin yleiskaavaluonnos vastaa hyvin maakuntakaavan osoittamiin viherverkon suunnittelun tavoitteisiin ja tarkentaa niitä. Poikkeuksena maakuntakaavaan nähden on rannan ekologisen yhteyden katkeaminen Varalan urheilupuiston kohdalla, jonka osalta yleiskaavaluonnoksessa reitti kiertää Varalan pohjoispuolelta. Merkintä perustuu alueen vireillä olevan asema-kaavan suunnitteluratkaisuun.</p>	<p>Ohjeellisen virkistysyhteyden sijaintia on tarkistettu vireillä olevan Varalan asemakaavamuutoksen, numero 8415, yhteydessä tehtyjen liikenteellisten tarkastelujen perusteella. Kaavaehdotukseen lisätään ohjeellinen ekologinen yhteysmerkintä Pyynikin luonnonsuojelualueelta rannan suuntaisesti Varalan tontin kautta Tahmelan keskuspuistonverkon alueelle.</p>

16 Pirkanmaan liitto

<p>Yleiskaavaan on merkitty uuden kansallisen kaupunkipuiston alustava rajaus muutosalueineen, informatiivisesta lähtökohdasta käsin. Kaavan jatkosuunnittelussa tulee mietittäväksi merkintään liittyvän kaavamääräyksen sisältö, jotta yleiskaavan ja sen merkintöjen tehtävä maankäyttöä ohjaavana suunnitteluvälineenä pysyisi selkeänä.</p>	<p>Kansallisen kaupunkipuiston merkintä osoitetaan yleiskaavassa informatiivisena merkintänä, kaavaehdotuksessa kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen mukaisena aluerajauksena. Tampereen kaupungin tavoitteena on tehdä päätös kansallisen kaupunkipuiston hakemisesta vuoden 2020 aikana.</p> <p>Yleiskaava tarkistetaan kansallista kaupunkipuistoa koskevan määräyksen osalta ympäristöministeriön tehtyä päätöksensä Tampereen kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta.</p>
<p>Yleiskaavassa on osoitettu geologisesti arvokkaat kallio- ja harjualueet. Näiden lisäksi Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 on osoitettu arvokkaat moreenimuodostumat sekä arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat perustuen SYKE:n tekemiin inventointeihin. Näistä muutama sijaitsee kaava-alueelle, joten niiden merkitseminen kaavakartalle on perusteltua. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 olevaan ge-merkintään sisältyvillä määräyksillä tähdätään arvojen säilymiseen ja jo syntyneiden maisemavaurioiden korjaamiseen. Merkintään sisältyy erillinen suojelumääräys, jonka mukaan alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Näiden määräysten huomioon ottaminen tulisi näkyä yleiskaavamääräysten laadinnassa, sillä Tampereella on mm. rakennettu asutusta muutamalle arvokkaalle kallioalueelle, ja esimerkiksi Tesoman Ristimäen alueen arvoja on jo menetetty. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden geologisten muodostumien ohella yleiskaavassa on tärkeää osoittaa myös paikallisesti arvokkaat geologiset muodostumat.</p>	<p>Yleiskaavan merkintä, geologisesti arvokas harjualue (ge-2) Pyyrikillä, sisältää maakuntakaavassa osoitetun Pyyrikin rantakerrostuma-alueen (maakuntakaavan ge-3-merkintä). Merkinnän kuvausta täydennetään alueen arvojen osalta.</p> <p>Yleiskaavaehdotukseen lisätään paikallisesti arvokkaat geologiset muodostumat (kallioalueet: Hepovuori, Myllyvuori, Soukonvuori ja Väljäsuon kalliot ja harjualueet: Aakkulanharju ja Epilänharju). Yleiskaavan merkintä on informatiivinen merkintä, jonka mukaan arvokkaat kallio- ja harjualueet on huomioitava suunnittelussa. Suomessa arvokkaiden geologisten muodostumien suojelu perustuu pääasiassa luonnonsuojelulakiin ja maa-aineslakiin ja toteutuu niiden kautta. Maakuntakaavan selvityksessä on arvioitu, että valtakunnalliset ja maakunnalliset kohteet täyttävät maa-aineslain 3§ kriteerit.</p>

17 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kaavan nimessä käytetty laadintajakso voi sekoittaa kaavan tavoitevuoteen ja aiheuttaa epäselvyyttä suhteessa aiempaan yleiskaavaan Kantakaupungin yleiskaava 2040.</p>	<p>Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen, merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kantakaupungin yleiskaava 2040 jää pääosin voimaan ja uusi valtuustokauden päivitetty kaava-aineisto hyväksytään vaihekaavana. Vaihekaava nimetään "Kantakaupungin vaiheyleiskaava - Valtuustokausi 2017-2021". Kumottavia merkintöjä koskevan kartan yleismääräyksellä varmistetaan, että kumottavat kaavan merkinnät ohjaavat tarkempaa suunnittelua, kunnes vaihekaava on lainvoimainen.</p>

17 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kaavakartan käytettävyyteen ja selkeyteen sekä kaava-aineiston ymmärrettävyyteen tulisi kiinnittää vielä huomioita. Samoin kaavamääräysten ja kehittämisperiaatteiden oikeusvaikutukset ja tulkinta tulisivat selvittää kaavakartalta, varsinkin kohdissa joissa ristiriitaisia kaavamääräyksiä ja kehittämismerkintöjä sijaitsee päällekkäin.</p>	<p>Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040 jää pääosin voimaan ja yleiskaavaan tehtävät tarkistukset laaditaan MRL 35 § mukaisena vaihekaavana. Vaiheyleiskaavakartoilla (kartat 1-4) esitetään ainoastaan teemoihin kuuluvat uudet ja kumoutuvat merkinnät. Kantakaupungin yleiskaavakokonaisuutta tulee tarkastella ajantasaisesta yleiskaavayhdistelmästä, jossa esitetään kaikki voimassa olevat merkinnät.</p> <p>Yleiskaava välittää kaupunkistrategian tavoitteet kestävästä yhdyskuntarakenteesta tarkempaan suunnitteluun. Strategisilla kehittämisperiaatemerkinnoilla ei ole sitovia oikeusvaikutuksia alueiden yksityiskohtaisempiin suunnitelmaratkaisuihin, mutta suunnitteluprosessin kannalta niillä on merkitys. Yleiskaavan toteuttaminen kertaalleen rakentamassa kaupungissa on eri toimijoiden välistä ja laaja-alaista vuoropuhelua, jossa strategiset tavoitteet pitää pyrkiä yhteensovittamaan yksityiskohtaisten suunnittelun reunaehtojen kanssa. Strategiset kehittämisperiaatteet välittävät kestävä ja laadukkaan yhdyskuntarakenteen tavoitteita ja siksi niiden esittäminen yleiskaavakartalla myös suunnittelua ohjaavina tavoitteina on tärkeää.</p>
<p>Suhde maakuntakaavaan</p> <p>Yleiskaava-alueita koskee maakuntakaavan monta kehittämisperiaatemerkinettä, mm. keskusakselin kehittämisvyöhyke (kk-1), kaupunkiseudun läntinen yritysakselin kehittämisvyöhyke (kk-2), 2-kehän kehittämisvyöhyke (kk-3), Pyhäjärven ympäristön kehittämisakselin vyöhyke (kk-3), arkeologisen perinnön ydinalue, tiivis joukkoliikennevyöhyke ja tiivistettävä asemanseutu vyöhyke. Kehittämisperiaatteiden tulee näkyä kaavakartalla suunnittelua ohjaavina.</p>	<p>Maakuntakaavan vyöhykkeiden kehittämisperiaatteet näkyvät yleiskaavakartalla. Keskusakselin kehittämisvyöhyke näkyy kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeenä. 2-kehän kehittämisvyöhykettä täydennetään lisäämällä ehdotukseen Tarastenjärvelle 2-kehän yhteystarve. <i>Merkinettä kk-2 ei sijoitu Tampereen alueelle, mutta se on huomioitu yleiskaavassa mahdollistamalla Tampereen keskustan eteläpuolisten alueiden kehittäminen.</i> Kk-4 -merkintää tarkentavat virkistyspainotteinen pyöräreitti Pyhäjärven rannassa, uudet asumisen ja keskustatoimintojen alueet Raholassa, Viinikanlahdessa ja Härmälässä sekä useat uudet tai kehitettävät uimarannat ja pienvene- tai lauttasatamat.</p>
<p>Maakuntakaavassa yleismääräyksessä määrätään, että taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa yleiseen virkistyskäyttöön. Maakuntakaavan yleismääräys tulee näkyä myös yleiskaavassa tarkempaa suunnittelua ohjaavana kaavamääräyksenä.</p>	<p>Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen, merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Voimassa olevassa yleiskaavassa kaikki rakentamattomat ranta-alueet on osoitettu keskuspuistoverkostoksi. Asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskeva yleismääräys lisätään kaavaan: <i>Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.</i></p>
<p>Pirkanmaan maakuntakaava 2040:ssä osoitetut arvokkaat geologiset muodostumat tulisivat olla osoitettu kaavakartalle ja kaavamääräyksissä turvata maakuntakaavassa osoitettu suojelumääräys, jossa alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä.</p>	<p>Katso vastine Pirkanmaan liitolle (numero 16)</p>

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Vaikka Kantakaupungin yleiskaava 2017-2021 on esitystavaltaan strateginen, sen tulisi jäädessään ainoaksi kantakaupungin alueen yleiskaavaksi esittää maakuntakaavan keskeinen sisältö ja mm. suojelumääräykset vähintään samalla tarkkuudella kuin maakuntakaava.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Kestävä yhdyskuntarakenne</u> Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen strateginen kehittämisperiaatemerkinä on hyvä ohjaamaan kasvua tukemaan keskuksia ja kestävää liikennettä. Myös uusien asuinalueiden osalta tulisi yleiskaavalla ohjata sitä, että liikennöinti on mahdollista kestävästi.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke on esitetty Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisen MAL-sopimuksen (vuosille 2020-2023) mukaisena MAL-seurannan hiilineutraalia kaupunkiseutua tavoittelevan raideliikennettä, lähijuna-asemia ja aluekeskuksia tukevana vyöhykkeenä. Kestävä ja älykäs liikkuminen on yksi yleiskaavan päätavoitteista. Tavoitetta tukee kasvun suunnittaminen edellä mainitulle vyöhykkeelle, jossa kaupunkirakenne on sekoittunutta ja tiivistä, etäisyydet keskuksiin ja palveluihin lyhyitä ja jolle priorisoidaan kävelyn ja pyöräilyn toimenpiteitä. Yleiskaavan kanssa samaan aikaan valmistellaan kestävästä liikkumisesta ohjelmaa (SUMP), jossa konkretisoidaan yleiskaavan kestävästä liikkumisesta tavoitteita.</p>
<p>Kokonaissuunnitelman tarvealue – uusi kaavamerkinä on epäselvä oikeusvaikutuksiltaan. Toimintojen yhteensovittaminen tapahtuu MRL 35 §:n mukaisesti yleiskaavoissa. Näin ollen toimintojen yhteensovittamista ei tule jättää seuraavalle kaavoitusasteelle ellei se ole osayleiskaavataso. Kokonais- ja yleissuunnitelma eivät ole MRL:n kaavajärjestelmän mukaisia suunnitelmia, jolloin myöskään suunnitelmalla ei ole oikeusvaikutteisuutta. Tarkemmat asemakaavoitusta ohjaamaan tarkoitetut suunnitelmat tulisivat perustua MRL:iin, jolloin voidaan varmistaa riittävä vaikutusarviointi ja vuorovaikutus sekä mahdollistaa kuntalaisten oikeusturvan toteutuminen suunnitelmien hyväksymispäätösten ollessa valituskelpoisia.</p>	<p>Kokonaissuunnittelun tarvealue -merkinnät sijoittuvat lähes yksinomaan alueille, joilla yksityisellä hankekehityksellä on merkittävä rooli täydentyvän ja uudistuvan yhdyskuntarakenteen toteuttamisessa. Yleiskaava on keskeinen ja oikea-aikainen väline välittää yksityisille hankekehittäjille kaupungin tavoitteet kaupunkirakenteen ja syntyvän lähiympäristön laadusta. Kokonaissuunnittelu asemakaavan laatimisen yhteydessä ei korvaa MRL:n mukaisia kaavaprosesseja.</p>
<p>Korkean rakentamisen alue perustuu selvityksiin, joita ei löydy yleiskaavan internet-sivuilta, jossa on esitelty yleiskaavan selvitysaineisto. Korkean rakentamisen kehittämisalueiden vaikutuksia tulisi vaikutusten arvioinnissa arvioida rakennettuihin kulttuuriympäristöihin ja valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Vaikutukset eivät saa heikentää todettuja arvoja. Korkean rakentamisen alueen ollessa valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön kanssa päällekkäin, tulee selkeästi kaavamääräyksestä todeta merkintöjen tulkinta ja oikeusvaikutteisuus. Määräyksissä tulee huomioida, että KHO:n päätöksen mukaan Kalevan RKY-alueella koskevat Kantakaupungin yleiskaavan 2040 kehittämisaluemerkinnät eivät ole oikeudellisesti sitovia. Erilaisien vyöhykkeiden ohjausvaikutusta asemakaavoitukseen on selkeytettävä huomioiden taso, jolla niitä on selvitetty. Kehittämisvyöhykkeelle sijoittumisen perusteella ei voida esim. rajata asemakaavavaiheen vaihtoehtotarkastelusta tehokkuudeltaan maltillisempia rakentamiskäytäntöjä pois.</p>	<p>Korkean rakentamisen alueet perustuvat selvityksiin, jotka on laadittu aiemmin EHYT-projektissa ja löytyvät kaavoituksen sivuilta. Karttapalvelun määräyksestä on linkki selvityksiin. Selvitykset lisätään erikseen yleiskaava-aineiston nettisivulle. Korkean rakentamisen vyöhyke kertoo alueen, jolle korkeaa rakentamista tavoitellaan. Vastaavasti vyöhykkeen ulkopuolella se ei ole tavoitteena. Strategisella tavoitteella korkeaan rakentamiseen ei ole sitovaa oikeusvaikutusta esim. rakennusten korkeuteen, vaan se sovitetaan yhteen ympäröivän maankäytön kanssa tarkemmassa suunnittelussa. Siten myös vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön tulee arvioiduksi hankekohtaisessa suunnittelussa.</p>

LAUSUNTO	VASTINE
<p><u>Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen</u></p> <p>Keskeisiä teemoja hiilineutraaliuden saavuttamiseksi ovat liikenne, energia ja hiilinielut sekä hiilivarastot. Isossa kuvassa maankäyttöluokituksen muutokset kasvipeitteisestä rakennettuun käyttöön, erityisesti metsien käyttötavan muutoksen pitäisi olla minimoitu. Kaavaluonnoksen kaavamerkinnöistä ja kaavamääräyksistä, selostuksesta ja vaikutusten arvioinnista ei käy selkeästi ilmi, miten yleiskaavaluonnos vaikuttaa ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Keskeistä on huomioida myös ilmastomuutokseen sopeutuminen. Selkeästi yleiskaava on kohdistunut eniten kestävän liikenteen ohjaamiseen.</p>	<p>Yleiskaavaratkaisu pyrkii ohjaamaan kaupungin kasvun kestävästi jo rakennetuille alueille. Kasvipeitteisten alueiden säilymistä koko yhdyskuntarakenteen tasolla turvaa kanta-kaupungin kattava keskuspuistoverkosto, joka muodostuu laajoista ja yhtenäisistä viher- ja virkistysalueista.</p> <p>Ilmastotavoitteiden saavuttamista on tarkasteltu yleiskaavatyön yhteydessä tehdyissä tulevaisuuden päästöskenaarioissa. Niiden perusteella tavoitellun hiilineutraaliuden päästöraajat saavutetaan Tampereella vuoteen 2040 mennessä, kun maankäyttö ja liikennejärjestelmä kehittyvät ennakoidulla tavalla yleiskaavaratkaisun mukaisesti. Luomalla yleiskaavassa osoitetulle edullisuusvyöhykkeelle tiivistä ja sekoittunutta rakennetta, joka tukee kestävästä liikkumisesta sekä pienentää arkipäivän matkasuoritetta työpaikkojen ja palveluiden ollessa lähellä, saavutetaan suurimmat päästövähennykset.</p> <p>Yleiskaavan vaikutusten arviointia on täydennetty ehdotusvaiheessa ilmastomuutoksen ehkäisemisen ja siihen sopeutumisen näkökulmasta. Sopeutumisen osalta vaikutusarvioinnissa on nostettu esille lukuisia näkökohtia, joita on syytä tarkastella yksityiskohtaisemmin yleiskaavan päivityksessä seuraavalla valtuustokaudella.</p>
<p>Yleiskaavaluonnoksen ohessa on kehitetty laaja ja ansioikas YKR-työkalu ilmastovaikutusten selvittämiseen. Laajan selvitysaineiston tulokset eivät ole merkittävästi kuitenkaan vaikuttaneet kaavakarttaan tai kaavamääräyksiin. Kehittämismerkinnöissä voisi tunnistaa esim. kulkumuotojakaamaan vaikuttamista siellä, missä jatkosuunnittelussa voidaan vaikuttaa esim. kävelyreittien pituuteen sekä pyöräilyreitteihin. Liityntäpysäköinnin voimakkaalla kehittämisellä olisi mahdollisuuksia tulevaisuudessa vähentää kantakaupunkiin suuntautuvaa henkilöautoliikennettä. Tämän ajattelun tuominen mukaan kaavaan olisi tarkoituksenmukaista suhteessa asetettuihin hiilineutraaliustavoitteisiin.</p>	<p>Ilmastovaikutusten arvioinnin työkalu tuottaa suunnittelua ja päätöksentekoa tukevaa tietoa nykyisen ja tulevan yhdyskuntarakenteen päästövaikutuksista osana valtuustokausittain etenevää yleiskaavatyötä. Tietoa voidaan käyttää esimerkiksi ratkaistaessa tulevaisuuden kasvun suuntia ja muita kaupunkirakenteen kestävyteen vaikuttavia linjauksia.</p> <p>Ilmastovaikutusten arvioinnin tulokset välittyvät yleiskaavaratkaisuun ennen kaikkea kasvun ohjaamisessa. Yleiskaavassa osoitetulla edullisuusvyöhykkeellä tiiviin ja sekoittuneen rakenteen muodostaminen sekä kestävästä liikkumisesta toimenpiteet mahdollistavat kestävämmän kulkutapajakauman ja alhaisemmat henkilöliikenteen päästöt.</p> <p>Ilmastovaikutusten arviointia on täydennetty yleiskaavan ehdotusvaiheessa ilmastomuutoksen ehkäisemisen ja sopeutumisen näkökulmasta.</p>

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Ilmastomuutoksen ehkäisemisessä sekä sopeutumisessa viheralueilla on suuri merkitys hiilivarastoina, viilentäjinä, hulevesien hallinnassa sekä mm. lajiston liikkumisen mahdollistajana. Viheralueet tulevat vähenemään kantakaupungin yleiskaavan alueella. Viheralueiden riittävyyden turvaamiseen, ekologisten yhteyksien turvaamiseen erityisesti pohjois- etelä-suunnassa, hiilinieluihin sekä metsäisten alueiden turvaamiseen metsäisenä tulisi kiinnittää kaavamääräyksissä erityistä huomioita. Kaupunkivihreän lisääminen kaikkialla missä se on mahdollista on perusteltua kompensoimaan viheralueiden vähyyttä. Tämän olisi hyvä näkyä kaavamääräyksissä.</p>	<p>Yleiskaavaratkaisu pyrkii ohjaamaan kaupungin kasvun kestävästi jo rakennetuille alueille. Viheralueiden säilymistä koko yhdyskuntarakenteen tasolla turvaa kantakaupungin kattava keskuspuistoverkosto, joka muodostuu laajoista ja yhtenäisistä viher- ja virkistysalueista. Lisäksi keskuspuistoverkosta täydentää virkistys- ja ekologisten yhteyksien runsas verkosto. Viherrakenteen laadulliset tavoitteet (mm. metsäiset alueet) määritellään tarkemmassa suunnittelussa ja kaupungin ohjelmien ja toimintamallien kautta (esim. metsienhoidon toimintamalli).</p> <p>Kaavaan lisätään asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskeva yleismääräys: Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.</p> <p>Käytännössä tämä tarkoittaa, että virkistysalueeksi asemakaavoitettujen alueiden riittävyys ja laatu tulee varmistaa mahdollisen täydennysrakentamisen yhteydessä sekä kehittää kaupunkivihreän ratkaisuja tiivistyissä keskustaympäristöissä.</p> <p>Asukasmäärän kasvusta johtuvaan viheralueiden käyttöpaineeseen vastataan yleiskaavaratkaisun mukaisesti turvaamalla riittävät ja laadukkaat lähivirkistysalueet sekä laajempien viheralueiden saavutettavuus. Kaavaehdotuksen vaikutusten arvioinnin tueksi selvitetään tarkempaa tietoa mm. viheralueiden määrästä ja saavutettavuudesta kaupungin kasvutavoitteiden mukaisesti.</p>
<p>Tampereen kantakaupungin yleiskaavan selvityksissä ei käsitellä ilmastomuutoksen sopeutumista eikä ilmastoriskien hallintaa. Jatkosuunnittelussa tulisi miettiä, miten alueen riskiarvioissa huomioidaan ilmastomuutoksen vaikutus alueen riskeihin ja miten kaavoituksessa siihen tulisi sopeutua.</p>	<p>Yleiskaavan vaikutusten arviointia on täydennetty ehdotusvaiheessa ilmastomuutoksen ehkäisemisen ja siihen sopeutumisen näkökulmasta. Keskeisiä riskejä ovat mm. Hulevesien lisääntyminen, lämpösaarekeilmiö ja muuttuvista sääolosuhteista mahdollisesti seuraava viherverkoston heikentyvä kytkeytyneisyys, mikäli esimerkiksi puustossa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja riskien pienentämiseen palataan tarkemmin, kun yleiskaavaa päivitetään seuraavalla valtuustokaudella.</p>
<p>Vaikutusten arvioinnissa tulisi tarkastella sitä, millaisia sääriskejä suunnitelmaan kohdistuu erityisesti huomioiden yhdyskuntien toimivuuden kannalta kriittiset toiminnot sekä arvokohteet. Vesistö- ja hulevesitulvariskien lisäksi vaikutukset liittyvät kulttuuriympäristöihin ja luonnonsuojeluun sekä ihmisiin kohdistuviin sosiaalisiin vaikutuksiin. Rakennetussa ympäristössä sadannan lisääntyminen sekä vuosikeskiarvolla mitattuna että yksittäisinä rankkasateina tuottaa haasteita. Tästä näkökulmasta vettä läpäisevien pintojen määrä tulisi turvata myös alueilla, joihin ollaan suuntaamassa pääosaa tulevasta rakentamisesta.</p>	<p>Koko kaava-alueella noudatetaan yleismääräyksen mukaisesti Tampereen kantakaupungin hulevesiohjelmassa esitettyä periaatejärjestystä hulevesien paikallisesta käsittelystä ja johtamisesta, joka huomioi ilmastomuutoksen vaikutuksesta lisääntyvän sadannan. Lisäksi tiivistyillä keskusta-alueilla tavoitellaan kaupunkivihreän ratkaisuja, joilla on myönteinen vaikutus myös paikalliseen vesitalouteen.</p> <p>Yleiskaavan vaikutusten arviointia täydennetään ehdotusvaiheessa ilmastomuutoksen ehkäisemisen ja siihen sopeutumisen näkökulmasta.</p>

17 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTO	VASTINE
<p><u>Liikenneverkko ja -järjestelmä</u> Valtatien 12, Paasikiventien kehittämismerkintä tulee ulottaa lännestä tultaessa Santalahden eritasoliittymään asti, koska raitiotien rakentamisesta johtuvat muutoksen Paasikiventielle ulottuvat eritasoliittymään asti.</p>	<p>Paasikiventien kehittämismerkintä osoitetaan lännestä tultaessa Santalahden eritasoliittymään saakka.</p>
<p>Maantie 3495 on merkittävä Tampereen sisääntulotie etelästä tultaessa. ELY-keskus katsoo, että nykyinen maantien ja katujen risteysalueelle sijoittuva Lahdenperänselän eritasoliittymä tulee osoittaa yleiskaavassa sekä eritasoliittymän että kehitettävä liittymä -merkinnöillä. ELY-keskus voi ottaa kantaa eritasoliittymän poistamismahdollisuuteen vasta tarkempien liikenteellisten selvitysten perusteella.</p>	<p>Lahdenperänselän eritasoliittymän merkintä on virheellisesti jäänyt pois kaavaluonnoksesta. Kehitettävä eritasoliittymä sisältyy laajemmalle alueelle osoitettuun ohjeelliseen liikenneverkon kehittämisen kohdealueeseen (lvk).</p>
<p>Vilkkaiden liikenneväylien varrella uuden maankäytön tulee perustua riittäviin liikenteen haittojen ja estevaikutuksen vähentämistä koskeviin selvityksiin. Ne voivat edellyttää huomattavia investointeja, mikä tulee huomioida maankäytön toteuttamiskustannuksissa ja alueiden toteuttamisaikatauluissa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Viherverkko</u> Ekologiset yhteydet ovat kaavakartalla päällekkäin muiden kaavamerkintöjen kanssa ja ohjeellisia, mikä voi aiheuttaa epäselvyyttä siitä, miten näillä alueilla voidaan toimia. Ekologisten yhteyksien säilyminen tulee turvata rakentamiseen osoitetuilla alueilla ja kaavamerkintää täsmentää. Ekologisten yhteyksien jatkuvuuteen kaava-alueen ulkopuolella tulee kiinnittää myös erityistä huomiota.</p>	<p>Kaavamääräys edellyttää ekologisen yhteyden jatkuvuuden ja kytketymisen keskuspuistoverkoston turvaamisen. Päällekkäiset merkinnät tulee jatkosuunnittelussa ottaa samanaikaisesti huomioon. Tarkemman suunnittelun yhteydessä ratkaistaan yhteyden tarkka sijainti, leveys ja luonne tarkentuvan selvitystiedon perusteella. Yleiskaavaehdotuksen vaikutusten arviointiin tarkistetaan ekologisen verkoston jatkuvuus/kytketymisen kaava-alueen ulkopuoliseen ekologiseen verkostoon.</p>
<p>Asemakaavoitetut puistot ja lähivirkistysalueet jäävät asualueiden sisälle. Asemakaavoitettujen puistojen turvaaminen tulisi huomioida kaavamääräyksissä, jotta oikeusvaikutteinen tulkinta olisi selvä. Myös virkistysalueiden turvaamiseen ja riittävyteen sekä yhteyksien jatkumiseen kaava-alueiden ulkopuolelle tulee kiinnittää jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksissä erityistä huomiota.</p>	<p>Kantakaupungin yleiskaavassa esitetään viherverkoston runko ja merkittävimmät viheraluekokonaisuudet. Kaavaehdotuksen vaikutusten arvioinnin tueksi selvitetään tarkempaa tietoa mm. viheralueiden määrästä ja saavutettavuudesta kaupungin kasvutavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Yhteyksien jatkuvuudesta kaava-alueen ulkopuolelle on järjestetty työpalavereja naapurikuntien kanssa. Virkistysyhteyksien sijaintia tarkistetaan kaavaehdotukseen käytyjen työpalavereiden perusteella.</p> <p>Asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskeva yleismääräys lisätään kaavaan: <i>Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytketymisen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.</i></p>
<p>Luonnon monimuotoisuuden säilyminen paikallisella tasolla tulee turvata tarkemmassa suunnittelussa. Uhanalaisten lajien elinympäristöjen ja luontotyyppien esiintymiä tulee ylläpitää myös yleiskaavan viherverkoston ulkopuolisilla alueilla.</p>	<p>Pienialaisten uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojeleminen hoidetaan rajauspäätöksillä, jotka eivät näy yleiskaavan tarkkuustasossa.</p>

17 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kulttuuriympäristö RKY-alueiden kaavamääräykseen lisätty teksti arvojen säilymisestä on tarpeellinen lisäys. Ensin on mainittava suojelutavoite ja vasta tämän jälkeen alueen kehittämistä ohjaavia määräyksiä. On myös huomioitava, että KHO:n Tampereen kantakaupungin yleiskaava 2040 koskevissa päätöksissä todettiin, että täydennysrakentamisen mahdollisuudet RKY-alueella ovat lähtökohtaisesti hyvin rajattuja.</p>	<p>Yleiskaava tarkistetaan vaihekaavana ja RKY -alueita koskevien merkintöjen ja määräysten osalta kaavaan ei tehdä muutoksia. Kyseisen määräyksen lainmukaisuus on ratkaistu korkeimmassa hallinto-oikeudessa Kalevan RKY-alueen osalta ja todettu, että rakennetun kulttuuriympäristön arvot on yleiskaavassa sen suunnittelutarkkuuteen nähden riittävällä tavalla turvattu.</p>
<p>Kaavan vaikutusten arvioinnissa tulisi arvioida kehittämisalueiden ja merkintöjen vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Vaikutukset eivät saa heikentää todettuja arvoja.</p>	<p>Strategiset tavoitteet kohdistuvat laajoihin alueisiin ja niillä ei ole sitovia oikeusvaikutuksia mm. täydennysrakentamisen kerrosalan tai korkean rakentamisen kerrosluvun suhteen. Suunnitelmat sovitetaan yhteen ympäröivän maankäytön kanssa tarkemmassa suunnittelussa. Siten myös vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arvokkaisiin maisema-alueisiin tulee arvioiduksi yleiskaavaa tarkemmassa suunnittelussa.</p>
<p>Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden kaavamääräykseen tulee lisätä, että myös alueen geomorfologiset arvot tulee säilyä.</p>	<p>Kaavamääräys lyhennetään muotoon "Alueen suunnittelussa on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät maisema-arvot säilyvät", jolloin määräys sisältää kaikki arvot, myös geomorfologian. Merkinän kuvaukseen lisätään maininta geomorfologiasta.</p>
<p>Pohjavesi ja hulevedet Pohjavesialueen kaavamääräykseen tulee lisätä, että likaisia hulevesiä ei saa imeyttää pohjavesialueella vaan ne tulee johtaa sen ulkopuolelle. Määräystä tulee tarkentaa niin, että määräys liikennealueilta pois johdettavista hulevesistä koskee myös mm. pysäköinti- ja lastaus-alueita.</p>	<p>Määräystä täydennetään likaisten hulevesien imeyttämisen osalta.</p>
<p>Selvitysalueita puhtaan maan vastaanottoa varten (E-pm) ei tule sijoittaa pohjavesialueelle.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen, merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Merkinän osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaava 2040.</p>
<p>Geolämmön keruuyöhyke (E-ge) on osoitettu Epiläharju-Villillä A:n koillispuolelle, alueelle jolta pohjavedet virtaavat tiittävästi pohjavesialueen suuntaan. Selvitysten mukaan pohjavesialue saisi merkittävän osan pohjavedestään kallioperästä. Jos tällainen mahdollisuus on, edellyttää se tavannomaista tarkempaa selvitystä kallioperän hydrogeologiasta pohjavesimuodostuman läheisyyden vuoksi.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>E-lv lumen vastaanottopaikalle tulee selvittää ja osoittaa toinen vastaanottopaikka, joka ei sijaitse pohjavesialueella. E-lä (Kaukajärvi) pohjavesialue ei sovellu lämpökeskusten sijoittamiseen. Hiedanrannan alueen hulevesiä ei saa johtaa mahdollisen Vaitinaron täytöstä syntyvän kanavan läheisyyteen siten, että vedet voisivat kulkeutua kanavaan. Teksti tulee lisätä kaavamääräykseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kyseisten kohdemerkintöjen osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaava 2040.</p>

17 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Lielahden järviolueelle on osoitettu virkistysaluemerkintä, jonka toteuttaminen on mahdollinen ainoastaan mikäli järven pohjassa sijaitseva 0-kuitu poistetaan. Kaavamääräykseen tulisi lisätä ko. ehdollinen virkistysalue. Nollakuidun poistamista ei velvoiteta, vaan se on kaupungin omien suunnitelmien varassa.</p>	<p>Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kyseinen aluevaraus jää voimaan kantakaupungin yleiskaava 2040 mukaisena. Yleiskaavan keskustatoimintojen ja virkistyssektorin sekoittunut alue toteutuu täyttösaarelle, jolle haetaan lupaa aluehallintovirastosta. Virkistysalueiden ja -toimintojen suunnittelu täsmen-tyt jatkosuunnittelussa huomioiden alueiden reunaehdot. Kehitettävän uimarannan merkintä on ohjeellinen ja sen sijaintia voidaan tarkemmassa suunnittelussa tarkistaa.</p>
<p>Maaperä Pilaantuneita ja/tai puhdistettavia maa-alueita koskeva yleismääräys tulisi olla selkeämpi ja siitä tulisi paremmin ilmetä sen tarkoitus. Määräyksestä tulee käydä selkeästi ilmi, että asemakaavoituksen ja muiden hankkeiden yhteydessä tulee huomioida alueen maaperän mahdollinen pilaantuneisuus, joka tulee selvittää ennen hankkeeseen ryhtymistä. Maaperän tilan tietojärjestelmään on merkitty valtaosa Pirkanmaan ja Tampereen alueella sijaitsevista pilaantuneista, pilaantuneiksi epäilyistä tai sellaisista kohteista, jotka on puhdistettu tai tutkimusten perusteella todettu pilaantumattomiksi. Järjestelmään ei kuitenkaan ole tallennettu kaikkia pilaantuneita alueita, joten asemakaavavaiheessa tai viimeistään ennen rakennushankkeeseen ryhtymistä on maaperän tila selvitettävä aina tapauskohtaisesti.</p>	<p>Määräyksen sanamuotoa tarkennetaan seuraavasti: Asemakaavoituksen ja muiden hankkeiden yhteydessä on huomioitava alueen maaperän mahdollinen pilaantuneisuus, joka tulee selvittää ennen hankkeeseen ryhtymistä historiatietojen ja tarvittaessa maaperätutkimusten avulla. Tarvittaessa alue tulee kunnostaa valtion viranomaisen edellyttämällä tavalla suunniteltuun käyttötarkoitukseensa soveltuvasiksi.</p>
<p>Hulevesiä koskevissa määräyksissä on huomioitava, että pilaantuneelle alueelle ei saa imeyttää hulevesiä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheyleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kyseiset määräykset jäävät voimaan kantakaupungin yleiskaava 2040 mukaisena.</p>
<p>Pilaantunut maa-alue (saa-2) määräys on todennäköisesti virheellinen. Siinä määrätään, että alueelle sijoittuvien direktiivilajien elinympäristöjä ei saa hävittää tai heikentää. Pilaantunutta maa-aluetta koskevalla merkinnällä tulee määrätä alueen tutkimisesta ja/tai puhdistamisesta viranomaisen hyväksymällä tavalla ja alueen käyttötarkoitus huomioon ottaen.</p>	<p>Katso vastine Terveystieteiden osastolle (numero 15)</p>
<p>Tässä lausunnossa tuodut muutokset, korjaukset ja kehittämissuhteet tulee huomioida kaavan jatkosuunnittelussa. Yleiskaava kuuluu ELY-keskuksen MRL 18.2 §:n mukaisen valvontatehtävän piiriin. ELY-keskus lausuu yleiskaavan kaavaehdotuksesta (MRA 20 §).</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

18 Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen muutuneesta kaavamääräyksestä puuttuu kasvun vyöhykkeen määräyksessä ollut lause: 'Rakentaminen sovitetaan ympäristöönsä siten, että luonnonympäristön, viherympäristön ja kulttuuriympäristön arvot säilyvät.' Vaikka kyseessä on voimakkaan kasvun alueet, ympäristönsuojelu pitää tärkeänä, että myös näillä alueilla edellä mainitut arvot tulee ottaa huomioon, joten ko. lause on syytä lisätä kaavamääräykseen.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa <i>kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhyke</i> on esitetty Tampereen kaupunkiseudun kuntien välisen MAL-sopimuksen (vuosille 2020-2023) mukaisena MAL-seurannan hiilineutraalia kaupunkiseutua tavoittelevan raideliikennettä, lähijuna-asemia ja aluekeskuksia tukevana vyöhykkeenä. Lisätään lause kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen kaavamääräykseen.</p>
<p>Asumisen ja virkistyksen sekoittunut alueen määräyksessä näemme ongelmallisena asumisen ja vihreän keskinäisen suhteen määrittämisen.</p> <p>Merkintää tulisi mielestämme muuttaa tai määräystekstiä kehittää siten, että selkeämmin tulee esiin vihreän painoarvo suhteessa rakentamiseen.</p>	<p>Asumisen ja virkistyksen sekoittuneiden alueiden kehittämisen tulee perustua kokonaistarkasteluun, jossa varmistetaan viher- ja virkistysalueiden riittävyys sekä kytkeytyminen muuhun kaupunkirakenteeseen. Alueet ovat luonteeltaan hyvin eri tyyppisiä. Jatkosuunnittelussa viher- ja virkistysalueiden kehittämistarpeet ja tavoitteet perustuvat kunkin alueen ominaispiirteisiin.</p>
<p>Näemme ongelmallisena, että yleiskaavassa osoitetaan nykyisiä T-alueita uusiin käyttötarkoituksiin, joilla toiminnan edellytetään olevan ympäristöhäiriötä tuottamatonta. Alueille sijoittuu toimintoja, jotka aiheuttavat ympäristöhäiriötä, esim. melua, mikä voi olla sallittua niille myönnettyillä ympäristöluvilla. Mahdollisesti laitoksen läheisyyteen osoitettavan uuden häiriintyvän kohteen, kuten asutuksen, myötä laitos ei voi enää kohtuudella saavuttaa luvassa asetettuja velvoitteita. Kaavan muutoksella voidaan siten aiheuttaa näille laitoksille kohtuutonta haittaa.</p>	<p>Yleiskaavaluonnos ei muuta voimassa olevan yleiskaavan T-alueita muihin käyttötarkoituksiin. Palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneilla alueilla mm. Sarankulmassa, Nekalassa ja Ruskon länsiosassa on asemakaavoissa teollisuustontteja. Näitä olemassa olevia teollisuusalueita ei jatkossa varata ympäristöhäiriötä aiheuttavalle tuotantotoiminnalle. Nykyiset toimijat voivat jatkaa toimintaa alueilla, mutta uusien vastaavien toimintojen sijoittuminen ohjataan etäämmälle asumisesta ja muista herkistä toiminnoista.</p>
<p>Kokonaissuunnitelman tarvealue -merkintä ei yksiselitteisesti avaa millaisesta kokonaissuunnittelusta on kyse laajuudeltaan ja sisällöltään, eikä myöskään sitä, millainen asema kokonaissuunnitelmalla on suhteessa suunnitteluprosessin osallistamisen keinoihin tai kaavan vaikutusten arviointiin. Maankäyttö- ja rakennuslain kaavajärjestelmän mukaisia suunnitelmia eivät ole kokonaissuunnitelma tai yleissuunnitelma, jolloin myöskään suunnitelmalla ei liene oikeusvaikutteisuutta. On ristiriitaista, jos yleissuunnitelmavaiheessa tehdään merkittäviä maankäyttöratkaisuja, jotka eivät perustu asemakaavatasoihin selvityksiin. Ei ole asianmukaista, mikäli ympäristö- ja luontoselvitykset tehdään vasta asemakaavovaiheessa, kun tosiasiallisesti merkittävät alueiden käyttötarkoituksratkaisut on tehty jo yleissuunnittelussa.</p>	<p>Kokonaissuunnittelun tarvealue -merkinnät sijoittuvat lähes yksinomaan alueille, joilla yksityisellä hankekehityksellä on merkittävä rooli täydentyvän ja uudistuvan yhdyskuntarakenteen toteuttamisessa. Yleiskaava on oikea ja oikea-aikainen väline välittää yksityisille hankekehittäjille kaupungin tavoitteet kaupunkirakenteen ja syntyvän lähiympäristön laadusta. Kokonaissuunnittelu ei korvaa MRL:n mukaisia kaavaprosesseja, mutta parantaa ymmärrystä uudistuvan kaupunkirakenteen muutosprosessista.</p>

18 Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Ilmastonmuutoksen hillinnässä, ja myös sopeutumisessa, viheralueilla on huomattava merkitys. Tehdyillä yleiskaavarakkaavilla viheralueet kuitenkin vähentyvät kantakaupungin yleiskaavan alueella. Viheralueet toimivat hiilinieluinä ja -varastoina, viheralueilla on suuri vaikutus hulevesien hallinnassa ja viheralueet myös tasoittavat pienilmaston ääriämpötiloja tiivisti rakennetulla alueella. Viheralueiden määrällinen ja laadullinen riittävyys sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen ja parantaminen tulisi olla korostetummin esillä yleiskaavan sisällössä. Varsinkin metsäisten alueiden turvaamiseen metsäisenä on kaavamääräyksissä syytä kiinnittää huomioita.</p>	<p>Ehdotusvaiheeseen on täydennetty ilmastovaikutusten arviointia ilmastonmuutoksen ehkäisemisen ja sopeutumisen näkökulmasta. Sopeutumisen osalta on tunnistettu lausunnossa esitetyt huomiot viheralueiden merkityksestä.</p> <p>Yleiskaavassa esitetään yleiskaavatason viherrakenne pääpiirteissään. Viherrakenteen laadulliset tavoitteet (mm. metsäiset alueet) määritellään tarkemmassa suunnittelussa ja kaupungin ohjelmien ja toimintamallien kautta (esim. metsienhoidon toimintamalli). Kaavaehdotuksen vaikutusten arvioinnin tueksi selvitetään tarkempaa tietoa mm. viheralueiden määrästä ja saavutettavuudesta kaupungin kasvutavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Ohjeellisen ekologisen yhteyden verkostoa sekä kaavamääräystä on tarkistettu. Lisäksi ekologisen verkoston jatkuvuuden sekä toimivuuden kehittämisen tavoitteet ovat kirjattu kattavasti myös muihin viherverkoston merkintöihin (mm. keskuspuistoverkosto, ohjeellinen virkistysyhteys, ohjeellinen viherverkoston yhteystarvealue, ohjeellinen keskuspuistoverkoston kehittämistarvealue).</p>
<p>Hiljattain asemakaavoitetut uudet korttelialueet on syytä rajata pois keskuspuistoverkostosta, esim. Haukuluoman metsä. Lakalaivassa nykyisen asemakaavan ja asemakaavan muutosalueen (Metso) reuna-alueet sijoittuvat keskuspuistoverkostolle. Keskuspuistorajauksia on näissä ja muissakin vastaavissa kohteissa syytä täsmentää asemakaavarajauksen mukaiseksi.</p>	<p>Strategisesta tarkkuustasosta johtuen yleiskaavan käyttötarkoituksialueet on esitetty yleispiirteisesti. Keskuspuistoverkoston merkinnällä osoitetaan yleispiirteinä aluevarauksena kantakaupungin keskeiset, laajat ja yhtenäiset virkistys- ja viheralueet sekä niitä yhdistävät lähivirkistysalueiden ja puistojen sarjat. Keskuspuistoverkoston tehty tarkastukset liittyvät pääasiassa keskeisiin laajempiin suunnittelutilanteen tuomiin tarkastuksiin mm. Hiedanrannassa ja Västringmäessä.</p>
<p>Asumista ja täydennysrakentamista ei pidä osoittaa asemakaavoitetuille viheralueille. Viherverkoston käyttöpaine kasvaa kaupungin asukasluvun kasvaessa. Ihmisten hyvinvoinnin lisäksi viheralueiden riittävyys on keskeinen tekijä kaupunkiluonnon monimuotoisuuden ja elinvoimaisuuden turvaamisessa sekä ilmastomuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa. Asumisen alueille olisi saatava selkeä tavoite viheralueiden riittävyydelle.</p>	<p>Kantakaupungin yleiskaavassa esitetään viherverkoston runko ja merkittävimmät viheraluekokonaisuudet. Kaavaan lisätään asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskeva yleismääräys: <i>Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävänä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.</i></p> <p>Kaavaehdotuksen vaikutusten arvioinnin tueksi selvitetään tarkempaa tietoa mm. viheralueiden määrästä ja saavutettavuudesta kaupungin kasvutavoitteiden mukaisesti.</p>
<p>Keskuspuistoverkostolle rakentamista on syytä selkeämmin rajoittaa. Esimerkiksi Kolmenkulman alueella keskuspuistoverkostoa on asemakaavoitettu hehtaareittain muuksi kuin viher- ja virkistysalueeksi. Keskuspuistoverkostoa pirstovaa maankäyttöä, kuten liikenneväyliä, raitiotielinjoja, uusia sähkölinjoja tai muita merkittäviä infrahankkeita, ei pidä sijoittaa keskuspuistoverkostolle.</p>	<p>Kaavamääräyksen mukaisesti keskuspuistoverkoston alueita tulee ylläpitää ja kehittää virkistys- ja viheralueina. Alueelle voidaan sijoittaa pääkäyttötarkoitusta palvelevia rakennuksia sekä hulevesien hallintaan tarkoitettuja rakenteita tarkempien suunnitelmien mukaisesti.</p>

18 Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>On hyvä, että Risson ja Leinolan välille on lisätty keskuspuistoverkostoyhteys. Seudullisen raitiotien toinen vaihtoehtolinjaus on osoitettu kyseistä viheryhteyttä pitkin VT12 pohjoispuolella. Viheryhteys on nykyisellään niin kapea, että raitiotielinjausta ei ole mahdollista toteuttaa heikentämättä merkittävästi alueen viheryhteyttä, joka toimii myös ekologisena yhteytenä. Myös Ryydynpohjassa hyvin kapealle keskuspuistoverkostolle on osoitettu raitiotien toinen vaihtoehtolinjaus, joka ei ole mahdollinen viheryhteyden toimiessa ekologisena yhteytenä. Lisähaastetta raitiotien sijoitukselle tuo Ryydynoja kosteikkoalueineen.</p>	<p>Kyseinen seudullisen raitiotien linjaus Koilliskeskuksesta Lamminrahkaan osoitetaan yleiskaavaehdotuksessa ohjeellisenä. Yhteyksien säilyminen tulee huomioida jatkosuunnittelussa sekä seuturatikan vaikutusten arvioinnissa.</p>
<p>Vuoreksen Mäyränmäkeen on merkitty Palvelujen ja työpaikkojen sekoittunut alue. Pilkkakuusenharjun viheraluetta ei ole syytä pienentää ja sen eteläosan luontoarvojen vuoksi keskuspuistoverkosto on syytä rajata asemakaavan viheralueen mukaisena.</p>	<p>Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaava laaditaan vaiheleiskaavana, jossa tarkistukset kohdistuvat kaupungin strategiatavoitteiden toteuttamiseen merkittäviin suunnittelutilanteen muutoksiin ja kaavan luonnosvaiheessa saatuun uutta tietoa sisältävään palautteeseen. Kyseisten aluevarausten osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaava 2040. Katso vastine Viherympäristö ja hulevedet –yksikölle (numero 10).</p>
<p>Ojala I asemakaavan eteläosassa on päädytty ratkaisemaan paikallinen ylijäämämaiden läjitystarve sijoittamalla täyttömäki ns. Bastioni osayleiskaavan mukaisen korttelialueen paikalle. Kun muutos tulee olemaan pysyvä, tulisi harkita tämän tulevan viheralueen liittämistä Tampere-Kangasala kuntarajalla olevan itä-länsisuuntaisen keskuspuistoverkoston osaksi, joka nykyisellään Tampereen puolella rajaa on hyvin niukka.</p>	<p>Strategisesta tarkkuustasosta johtuen yleiskaavan käyttötarkoitukset on esitetty yleispiirteisesti. Keskuspuistoverkoston tehty tarkastukset liittyvät pääasiassa keskeisiin laajempiin suunnittelutilanteen tuomiin tarkastuksiin mm. Hiedanrannassa ja Västringinmäessä. Aluerajaus jää voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 mukaisena.</p>
<p>Keskuspuistoverkostolla sijaitsee edelleen toimiva Myllypuron maanvastaanottoalue. Alue muuttunee myöhemmin viheralueeksi maanvastaanoton päätyttyä maisemoinnin jälkeen. Onko keskuspuistoverkosto tässä vaiheessa sopiva merkintätapa, mikäli toiminta jatkuu alueella vielä pitkään esim. Lumenvastaanottoalueena tai sinne sijoitetaan muita teknisiä toimintoja?</p>	<p>Vastaanottoalue muutetaan yleiskaavaehdotukseen selvitysalueeksi. Myllypuron kiertotaloushankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on keväällä 2020 ollut neljä vaihtoehtoa.</p>
<p>Särkijärvi-Hervannan kanjoni-Pitkähde-Rusko keskuspuistoverkoston merkintä kapenee kohti itää ja kohtaa Kangasalan rajan hyvin kapeana. Asemakaavoitettu viheralue on tällä hetkellä leveämpi kuin keskuspuistoverkoston aluerajaus. Etenkin seudullisten viheryhteyksien toimivuuden kannalta kuntien rajoilla tulee pyrkiä mahdollisimman laadukkaaseen keskuspuistoverkostoyhteyteen.</p>	<p>Strategisesta tarkkuustasosta johtuen yleiskaavan käyttötarkoitukset on esitetty yleispiirteisesti. Merkinnällä osoitetaan aluevarauksena kantakaupungin keskeiset, laajat ja yhtenäiset virkistys- ja viheralueet sekä niitä yhdistävät lähivirkistysalueiden ja puistojen sarjat. Keskuspuistoverkoston tehty tarkastukset liittyvät pääasiassa keskeisiin laajempiin suunnittelutilanteen tuomiin tarkastuksiin mm. Hiedanrannassa ja Västringinmäessä. Aluerajaus jää voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 mukaisena. Kaavaan lisätään asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskeva yleismääräys: Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.</p>

18 Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Keskuspuistoverkosta olisi tarpeen täydentää pohjois-eteläsuuntaisilla merkinnöillä Itä-Tampereella. Aakkulanharjun viheralueiden jatkumon yhdistäminen Vihiojanpuistoon kävisi luontevasti Turtolan paikalliskeskuksen itäpuoleisten asemakaavoitettujen viheralueiden (Turtolanpuisto) kautta. Nykyisellään Aakkulanharju yhdistyy yleiskaavassa etelään hyvin kapean Nuijavarshi-nimisen viheralueen kautta ohjeellisen ekologisen yhteyden merkinnällä. Muut osat kyseisestä yhteydestä sijoittuvat pientaloalueiden pihoihin, joiden toimiminen ekologisen yhteydenä on alueen tontinjakopotentiaalilla ja täydennysrakentamisen myötä hyvin epätodennäköistä.</p>	<p>Keskuspuistoverkoston merkintä on yleispiirteinen. Merkinnällä osoitetaan aluevarauksena kantakaupungin keskeiset, laajat ja yhtenäiset virkistys- ja viheralueet sekä niitä yhdistävät lähivirkistysalueiden ja puistojen sarjat. Turtolanpuisto yhdistyy Vihiojan keskuspuistoverkoston kapean asemakaavoitetun suojaviheralueen kautta, eikä toimi keskuspuistoverkoston tarkoitettuna lähipuistojen sarjana. Keskuspuistoverkoston tehty tarkastukset liittyvät pääasiassa keskeisiin suunnittelutilanteen tuomiin tarkastuksiin mm. Hiedanrannassa ja Västringinmäessä. Kaavaehdotukseen lisätään ohjeellinen ekologinen yhteystarve-merkintä Kirkkosuon alueelta Turtolanpuiston kautta Vihiojanpuistoon.</p>
<p>Kuntarajoilla puustoiset ekologiset yhteydet on syytä osoittaa Tampereen kaupunkiseudun viherrakenne 2018 raportin mukaisesti tai siten, että niiden jatkuvuus on varmistettu yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Esim. Kalkussa ekologisen yhteyden jatkuvuus on kyseenalainen kuntarajan ylitse.</p>	<p>Yhteyksien jatkuvuus kaava-alueen ulkopuolelle tarkistetaan kaavaehdotukseen yhteistyössä naapurikaupunkien ja naapurikuntien kanssa. Nokian kanssa on pidetty asiasta työpalaveri 10.6.2020. Nokian puolella laaditaan Vihnusjärven osayleiskaavaa ja tämän työn edetessä voidaan tarkistaa alueen yhteyksiä rajan molemmin puolin.</p>
<p>Kalevanharju-lidesjärvi-Messukylän ohjeellinen viherverkoston yhteystarvealueen merkintää olisi tuettava ohjeellisen ekologisen yhteyden merkinnällä. Alueelle on mahdollista luoda toimiva puustoinen yhteys, joka kytkisi sekä Kalevanharjun että Kaupin metsät aina Etelä-Hervannan laajoihin metsäalueisiin asti.</p>	<p>Ohjeellisella viherverkoston yhteystarvealue-merkinnällä on osoitettu alueet, joissa ekologinen yhteys on heikko tai puutteellinen ja virkistysyhteyden laatu huono. Merkintä ohjaa ekologisten yhteyksien huomioimiseen jatkosuunnittelussa.</p>
<p>Metsäekologisen verkoston mallilajina Tampereella on toiminut tiukasti suojeltu liito-orava. Tampereen kaupungilla on käynnissä työ liito-oravan huomioivasta toimintamallista. Yleiskaavan keskuspuistoverkosto sekä ohjeelliset ekologiset yhteydet on toimintamallin työpajoissa nähty yhtenä mielekkäimmistä ja vaikuttavimmista yhteisesti sovitusta työkaluista. Suotuisan suojelutason määrittely (LSL 5 §) mukaan eliölajin suojelutason suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään. Tampereen liito-oravapopulaatioiden pitkän ajan elinvoimaisuutta ei voida arvioida, ellei metsäekologiselle verkostolle ja liito-oravan populaatiokoolle Tampereella ole määriteltä selkeää tavoitetasoa. Tämän tavoitetaso kirjaaminen ja hyväksyminen yleiskaavassa olisi keskeinen osa pitkän aikavälin suunnitelmallista strategiaa, jolla kaupunkiympäristössä voitaisiin sujuvasti ja ennakoitavasti yhteen sovittaa maankäytön suunnittelua ja luontoarvoja.</p>	<p>Yleiskaava ei ole oikea väline sen määrittämiseksi mikä on riittävä määrä liito-oravia Tampereen kantakaupungissa, yleiskaavassa voidaan ottaa kantaa vain elinympäristöjen ja niiden välisten yhteyksien säilymiseen. Viherverkoston laadulliset tavoitteet sekä lajistoon liittyvät tarkemmat arvioinnit ja tavoitteet määritellään yleiskaavoituksesta tarkemmassa suunnittelussa tai kaupungin ohjelmien ja toimintamallien kautta (esim. Luonnon monimuotoisuusohjelma, metsienhoidon toimintamalli ja liito-oravan toimintamalli). Yleiskaavassa osoitetaan toimiva viheralueverkosto eli viheralueet ja viheryhteydet. Toimivan viherverkoston avulla voidaan turvata myös liito-oravalle soveltuvien elinympäristöalueiden säilyminen rakentamattomina.</p>
<p>Ulkoilu ja luonnossa liikkuminen kasvattavat suosiotaan ja käyttöpaine luonnonsuojelualueilla on selvästi kasvussa. Lähivirkistysalueet tasaavat käyttöpainetta, joten niitä on syytä osoittaa luonnonsuojelualueiden läheisyyteen riittävästi.</p>	<p>Merkittään tiedoksi. Yleiskaavan yleispiirteisellä tasolla ei lähivirkistysalueita ole erikseen osoitettu, vaan ne sisältyvät muihin käyttötarkoituksimerkintöihin. Asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskeva yleismääräys lisätään kaavaan: <i>Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääninympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina.</i></p>

18 Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Yleiskaavan luonnonsuojelualueiden rajaukset on syytä täsmentää siten, että ne vastaavat toteutuneita suojelualuearjauksia (Makkarajärvi-Viitastenperä, Hupakankorpi, Halimasjärvi laajennusosa, Peltolampi-Pärrinkoski laajennusosa).</p>	<p>Strategisesta tarkkuustasosta johtuen yleiskaavan käyttötarkoitukset on esitetty yleispiirteisesti.</p> <p>Luonnonsuojelulain mukaisella rajauspäätöksellä suojellut tai Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelman 2012–2020 mukaisesti suojeltavat luonnonsuojelualueet on osoitettu kaavassa yleispiirteisillä aluerajauksilla tai kohdemerkinnällä (alle 5 hehtaarin alueet).</p>
<p>Tekniselle huollolle on tärkeää varata sijoituspaikat ja sijoittamisessa on otettava huomioon riittävät suojaetäisyydet asutukseen. Verkostot, etenkin uudet vesihuoltolinjat ja sähkölinjat, tulee yhteen sovittaa arvokkaiden luontoarvojen kanssa ja niiden osoittamista keskuspuistoverkostolle ja ekologisille yhteyksille tulee välttää.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kartalla 2 on annettu yleismääräys koskien kaupunkihiljaisia alueita. Määräystä on tarpeen täsmentää seuraavalla lisäyksellä: Alueidenkäytön suunnittelussa tulee pyrkiä siihen, että melutilanne erityisesti kaupunkihiljaisilla alueilla, keskuspuistoverkoston alueella ja kaupunginosapuistoissa paranee tai vähintään säilyy nykyisellä tasolla.</p>	<p>Yleiskaavan kokonaisratkaisu koskien tunnistettuja kaupunkihiljaisia alueita sekä asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden ääniympäristön laatua tarkistetaan kaavaehdotukseen. Asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita koskeva yleismääräys lisätään kaavaan (kartta 1): <i>Asemakaavoitettujen puistojen ja virkistysalueiden määrän säilyminen tulee turvata. Suunnittelussa tulee varmistaa alueiden kytkeytyminen keskuspuistoverkoston sekä säilyminen lähivirkistykseen soveltuvina, ääniympäristöltään miellyttävinä ja luonnon monimuotoisuutta tukevinä alueina. Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan kohdemerkinnällä selvityksessä <i>Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista – rajausperusteet sekä alueiden kartoitus ja määrittäminen. Tampereen kaupungin kestävä kaupunki-palvelualue, ympäristönsuojelu (2020)</i> tunnistetut kaupunkihiljaiset virkistys- ja /tai luonnonsuojelualueet. Kaupunginosapuisto-merkinnän määräästä täydennetään miellyttävän ääniympäristön varmistamiseksi: Alueella sijaitsee asemakaavan mukainen kaupunginosapuisto. Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa kaupunginosapuiston riittävä koko, monipuolinen palvelutaso, hyvä saavutettavuus, <i>miellyttävä ääniympäristö</i> sekä kytkeytyminen ympäröiviin asuinalueisiin ja viherympäristöön.</i></p>
<p>Hiljaisten alueiden kartoitustyö, jossa on tarkoitus tunnistaa ja määrittää kantakaupungissa sijaitsevia merkittävämpiä, laajemmin kaupunkilaisia palvelevia hiljaisia alueita on käynnissä ja tavoitteena on, että yleiskaavan ehdotusvaiheeseen mennessä on alueista olemassa rajausehdotukset, jotka voidaan lisätä aluemerkinä kaavaehdotuksen kartalle 2.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan kohdemerkinnällä selvityksessä <i>Selvitys Tampereen kantakaupungin hiljaisista virkistysalueista – rajausperusteet sekä alueiden kartoitus ja määrittäminen. Tampereen kaupungin kestävä kaupunki-palvelualue, ympäristönsuojelu (2020)</i> tunnistetut kaupunkihiljaiset virkistys- ja/tai luonnonsuojelualueet.</p>
<p>Ohjausta hiljaisten virkistysalueiden takaamisesta kaikille asukkaille tulisi tehostaa lisäämällä keskuspuistoverkoston kuvaukseen maininta ääniympäristöstä. Esimerkiksi: "... Lisäksi alueiden suunnittelussa on pyrittävä siihen, että ne ovat ääniympäristöltään viihtyisiä ja muodostavat osan kaupunkihiljaisten alueiden verkostoa."</p>	<p>Täydennetään keskuspuistoverkoston merkinnän kuvausta.</p>

18 Ympäristönsuojelu, Tampereen kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kaupunginosapuistot ovat monelle kuntalaiselle lähin virkistyskohde. Osassa puistoista melutilanne on kuitenkin huono vähentäen puistojen viihtyisyyttä. Tilanteen parantamiseksi kaupunginosapuistojen kuvaukseen ehdotetaan lisättäväksi: ”Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa kaupunginosapuiston riittävä koko, monipuolinen palvelutaso, hyvä saavutettavuus, kytkeytyminen ympäröiviin asuinalueisiin ja viherympäristöön sekä viihtyisyys melutilanne huomioiden.”</p>	<p>Kaupunginosapuisto-merkinnän määräästä täydennetään miellyttävän ääniympäristön varmistamiseksi: Alueella sijaitsee asemakaavan mukainen kaupunginosapuisto. Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa kaupunginosapuiston riittävä koko, monipuolinen palvelutaso, hyvä saavutettavuus, <i>miellyttävä ääniympäristö</i> sekä kytkeytyminen ympäröiviin asuinalueisiin ja viherympäristöön. Lisäksi merkinnän kuvausta täydennetään miellyttävän ääniympäristön tavoitteen osalta.</p>
<p>Yleiskaavassa on uusi painotus liikennejärjestelmäsuunnittelun näkökulmasta. Yleiskaavassa osoitetaan uudet raitiotielinjausvaihtoehdot sekä lähijunien mahdollisia uusia asemia. Samalla on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota meluntorjuntaan. Esimerkiksi Vehmaisissa on syytä lähijuna-aseman suunnittelun yhteydessä tutkia raideliikenteen aiheuttaman melun torjumismahdollisuuksia tilanteessa, jossa ratapenkki on korkealla ja melu kantautuu kauas. Samoin Jankassa lähijuna-asemalla radan varressa raideliikenteen melu on syytä huomioida, jos asumista osoitetaan hyvin lähelle rata-aluetta. Ratikan linjaussuunnittelussa on syytä huolehtia riittävät tilavaraukset raitiotielinjaukselle siten, että vältettäisiin tiukkoja kaarteita, jolloin kaarrekirskuntariski ja meluhaitat vähenevät.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Rautatieympäristöt mahdollisine uusine asemineen on osoitettu yleiskaavassa melu- ja ilmanlaatuselvitystarpeen harkinta-alueeksi. Tällöin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tehdä tarpeelliset selvitykset ja huomioida niiden tulokset suunnittelussa.</p>

19 Museovirasto

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Kaavakartalle on asianmukaisesti päivitetty tieto muinaismuistolain mukaisesti 2019 tutkitusta ja toiseen paikkaan siirretystä hylkykohteesta Näsijärvi, joka on muinaisjäännösrekisterin kohde nro 2137. Vedenalainen kulttuuriperintö on huomioitu riittävällä tavalla kaavaluonnoksessa eikä Museovirastolla ole huomautettavaa luonnoksesta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Todettakoon, että Pirkanmaan maakuntamuseo on 1.1.2020 voimaan tulleen museolain muutoksen myötä nimetty Pirkanmaan alueelliseksi vastuumuseoksi, ja se ryhtyy hoitamaan vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelun tehtäviä kaava-asioissa riittävän siirtymävaiheen jälkeen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

20 Nokian kaupunki

LAUSUNTO	VASTINE
<p>Lähijuna-asemia ja liikennettä suunniteltaessa tulee huomioida Nokian kaupungin suunnitelmat ja matka-aika kaupunkien välillä ei saa kasvaa merkittävästi. Tesoman valtatie ja Porintien ympäristöjen suunnittelussa tulee huomioida Nokian saavutettavuus eri liikkumismuodoilla. Uusien liikennejärjestelmien tulee huomioida tulevaisuuden muuttuvat tarpeet ja mahdollistaa verkostojen laajentaminen ja täydentäminen. Suunnittelussa tulee huomioida seudullinen näkökulma.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

Mielipiteet ja niihin laaditut vastineet

Valtuustokauden 2017-2021 yleiskaavan ehdotusvaiheessa päädyttiin siihen, että yleiskaava laaditaan valmiiksi niin sanottuna vaiheyleiskaavana, jonka tarkistukset liittyvät kaupungin strategiaavoitteiden toteuttamiseen, suunnittelutilanteen merkittäviin muutoksiin sekä uutta tietoa sisältävään luonnosvaiheen palautteeseen. Tästä johtuen voimassa olevan kanta-

kaupungin yleiskaavan 2040 ratkaisut jäävät edelleen joiltakin osin sellaisenaan voimaan, mikä on syytä huomioida taustatietona palaute- ja vastineraporttia lukiessa. Saaduissa mielipiteissä esitetyt huomiot ja niitä koskevat vastaukset on seuraavassa raportoitu tiivistetysti teemoittain.

Yhdyskuntarakenne ja kasvun ohjaaminen

MIELIPIDE	VASTINE
<p>Yleiskaavan tulisi vahvistaa kestävästä yhdyskuntarakennetta, mikä tarkoittaa entistä vahvemmin tiiviiseen rakenteeseen ja joukkoliikenteeseen nojautuvia suunnitteluratkaisuja.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksen ratkaisu ohjaa kasvua ehdotusvaiheessa päivitetylle kaupunkistrategian kasvun ja elinvoiman vyöhykkeelle, jolla tavoitellaan tiivistä joukkoliikennekaupungin rakennetta. Lisäksi yleiskaavatyössä on ylipäänsä aiempaa vahvempi joukkoliikennepainotus, jota edustavat muun muassa uudet lähijuna-asemat ja raitiotien jatkolinjat.</p>
<p>Osoitetut kaavoituksen painopisteet tehostavat yhdyskuntarakennetta järkevästi ja hallitusti. Kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen laajennukset keskeisille joukkoliikennekäytävillä ovat perusteltuja. Niille sijoittuvissa täydennys Hankkeissa tulisi pyrkiä tehokkaaseen maankäyttöön toteuttaen kaupunkistrategian 80 prosentin kaavoitustavoitetta.</p> <p>Kasvun ja elinvoiman vyöhykettä ei tulisi ulottaa pientalovaltaiseen Ikurin pohjoisosaan tai etäällä keskuksista sijaitsevaan Mäyränmäen ympäristöön, joissa lisärakentaminen ei ole tavoiteltavaa. Vyöhykettä tulisi laajentaa Hervannassa Majjalanpuiston alueelle, joka kuuluu hyväksytyssä Linjasto 2021:ssä joukkoliikenteen parhaan palvelutason piiriin.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa kasvun ja elinvoiman vyöhyke on päivitetty Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2020-2023 mukaisesti tukemaan ennen kaikkea raideliikennettä ja aluekeskuksia. Vyöhykemarkintä ohjaa täydennysrakentamista keskeisimpien joukkoliikennekäytävien varteen tavoitellen soveltuvissa sijainneissa merkittävää rakenteen tehostumista. Vyöhyke on luonteeltaan laaja-alainen kehittämisperiaatemarkintä, jonka täydentämistavoitteet eivät kohdistu yhtäläisesti kaikille alueille, kuten pientalomaiseen ympäristöön. Vyöhykkeen ulkopuoliset täydennys Hankkeet ovat yhä mahdollisia ja niiden toteuttamisedellytyksiä arvioidaan tapauskohtaisesti.</p>
<p>Merkittävän väylän (Jyväskyläntie) varrella sijaitseva alue Kauppi-Niihaman koillisosassa tulisi ottaa rakentamiskäyttöön. Tällä kohdalla täydennysrakentaminen ei uhkaa luontoarvoja.</p>	<p>Alueen maankäytön perusteet on ratkaistu voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040, jossa alue on osoitettu pääosin osaksi keskuspuistoverkostoa.</p>

Lähijuna

MIELIPIDE	VASTINE
<p>Yleistä lähijunaratkaisusta</p> <p>Lähijuna-asemien määrän lisäys edellisestä yleiskaavasta on huima parannus. Asemia ei tulisi karsia jatkosuunnittelussa, vaan jättää vähintään tulevaisuuden varauksiksi. Asemien huomiointi on tärkeää, jotta raideliikenteestä saadaan toiminnallisesti eheä kokonaisuus.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan varauksina tehdyssä lähijunaselvityksessä (Ramboll 1.11.2019) tutkitut asemat kaupunginhallituksen linjauksen (KH 11.5.2020) mukaisesti.</p>
<p>Lähijunaseisakkeiden toteutustapana tulisi harkita järeiden betonilaitureiden ohella nopeasti rakennettavia, kustannustehokkaita ja tarvittaessa lyhyempiä puulaitureita. Väyläviraston ohjeet laituripituuksista ovat lähinnä HSL-alueen näkökulmasta laadittuja suosituksia.</p>	<p>Yleiskaavatason lähijuna-asemavaraukset eivät ota kantaa tarkemmassa suunnittelussa ratkaistavaan seisakkeiden varsinaiseen toteutustapaan.</p>

MIELIPIDE	VASTINE
Yksittäiset asemavaraukset	
<p>Santalahden osayleiskaavassa osoitettu seisakevaraus tulisi merkitä myös kantakaupungin yleiskaavaan. Lähijuna tarjoaisi alueelle raitiotietä täydentävän pikayhteyden kohti keskustaa. Ratakapasiteetti mahdollistaisi lähiliikenteen viimeistään lisäraiteen myötä.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan varauksina kaupunginhallituksen linjauksen (KH 11.5.2020) mukaiset asemat, joihin Santalahti sisältyy tutkittavana ohjeellisena lähijuna-asemana.</p>
<p>Yleiskaavassa tulisi osoittaa Järvensivun vanhan seisakkeen kohdalle uusi lähijuna-asemavaraukset, joka palvelisi olemassa olevan alikulun kautta muun muassa ympäröiviä tiiviitä kerrostaloalueita. Ratakapasiteetti mahdollistaisi lähiliikenteen jo nykyisellään.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan varauksina kaupunginhallituksen linjauksen (KH 11.5.2020) mukaiset asemat. Mielipiteessä ehdotettua asemavarausta ei ole selvitetty yleiskaavatyön yhteydessä tai esitetty seutu- ja maakuntatason suunnitelmissa.</p>
<p>Yleiskaavassa tulisi osoittaa uudet lähijuna-asemavaraukset järjestelyratapihan pohjoisosaan sekä Nauhatehtaan alueen läheisyyteen Lamminpäässä.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan varauksina kaupunginhallituksen linjauksen (KH 11.5.2020) mukaiset asemat. Mielipiteessä ehdotettuja asemavarausta ei ole selvitetty yleiskaavatyön yhteydessä tai esitetty seutu- ja maakuntatason suunnitelmissa.</p>
<p>Lakalaivan uuden henkilöliikenteen aseman ehdotettu sijainti on huonosti saavutettavissa eikä kovin houkutteleva täydennysrakentamiselle. Tampereen Messu- ja Urheilukeskukselle saadaan parempi yhteys Rantaperkiön mahdollisen lähijuna-aseman kautta.</p>	<p>Uuden henkilöliikenteen aseman ja myös aluekeskuksen tulo alueelle edellyttää saavutettavuutta parantavia toimenpiteitä, minkä vuoksi yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) on osoitettu laajempi liikenneverkon kehittämisen kohdealue Lakalaivan ja Viinikan liikenneympyrän välille.</p>
<p>Mediapoliksen ja Vehmaisten lähijuna-asemavarausten siirtämistä kummankin alueen vanhalle seisakepaikalle tulisi harkita. Siirron seurauksena Mediapoliksen asema palvelisi paremmin ympäröivää asutusta olemassa olevan alikulun kautta ja Vehmaisten asema sijoittuisi nykyisen katuverkon päätteeksi parantaen siten kaupunkirakenteen jatkuvuutta.</p>	<p>Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan varauksina kaupunginhallituksen linjauksen (KH 11.5.2020) mukaiset asemat Mediapoli ja Vehmainen mukaan lukien. Asemavarausten likimääräiset sijainnit perustuvat yleiskaavatyön yhteydessä selvitettyihin ratageometrisiin reunaehtoihin.</p>
Vaihtoyhteydet	
<p>Joukkoliikenteen vaihtopisteet tulisi sijoittaa mahdollisuuksien mukaan aina ratayhteyksien varteen. Kaupunkialueen vaihtopysäkkejä (vaihto raitiotien ja junan, raitiotien ja bussin sekä junan ja bussin välillä) tulisi tutkia ja esittää yleiskaavassa nykyistä enemmän.</p>	<p>Yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) on osoitettu tarkoituksenmukaisesti kaksitasoinen joukkoliikenteen vaihtopisteiden verkosto, joka koostuu seudulliseen joukkoliikennejärjestelmään kytkeytyvistä vaihtoterminaalista sekä kaupungin sisäistä liikkumista palvelevista vaihtopysäkeistä. Vaihtopisteet sijoittuvat luontevasti lähinnä kehittyvien alueiden paikalliskeskusten yhteyteen.</p>
<p>Vuohenoja on keskeinen liikenteen solmukohta, johon tulisi kehittää raitiotien ja lähijunan sujuvat liityntäyhteydet mahdollistava vaihtoterminaalilla alueen saavutettavuuspotentiaalia hyödyntäen. Kalevantien, Hervannan valtavyylän ja rautatien muodostama alue tulisi suunnitella tehokkaaseen maankäyttöön ja kytkeä Kaleva-Hakametsän keskusta-alueeseen mahdollisen kansiratkaisun avulla.</p>	<p>Yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) aluetta palveleva vaihtoterminaalilla on osoitettu läheiseen Kaleva-Hakametsän paikalliskeskukseen, jossa tavoitellaan eri kulkumuotojen väliset sujuvat vaihdot mahdollistavaa korkeatasoista terminaaliympäristöä raitiotiehen kytkeytyen. Alueen maankäytön perusteet on ratkaistu voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040.</p>
<p>Vuohenojan lähijuna-asemavarausten järjestyttä tulisi harkita sekä tilakysymyksenä että suhteessa raitiotiepysäkin mahdolliseen toteutumiseen. Messukylän alueen kannalta raitiotieyhteys turvaisi palvelujen saavutettavuuden Kalevan ja keskustan suunnassa paremmin kuin lähijuna.</p>	<p>Vuohenojan lähijuna-asema ja raitiotiepysäkki ovat tulevaisuuden varauksia eikä yleiskaavatasolla ratkaista Messukylä mahdollisesti palvelevaa ensisijaista raideliikennemuotoa. Alueen yhteyksiä keskustan suuntaan kehitetään Messukylänkadun joukkoliikennekäytävänä.</p>

MIELIPIDE	VASTINE
Asemaympäristöjen maankäyttö	
Asemanseutujen hukattua maankäyttöpotentiaalia tulisi hyödyntää ja osoittaa niille ehdollinen, lähiliikenteen toteutumiseen kytkeytyvä maankäyttömerkintä. Maankäyttöä on mahdollista tehostaa ainakin Epilässä, Rantaperkiössä, Messukylässä ja Hankkiossa. Kokonaissuunnitelman tarve-merkintä tulisi osoittaa sekoittuneiden toimintojen alueeksi soveltuvan Vehmaisten aseman ympäristöön sekä ulottaa Hankkiossa radan eteläpuolelle.	Ohjeellisina osoitettavien asemien maankäytölliset vaikutukset ratkaistaan yleiskaavatasolla tarkoituksenmukaisesti lähijunaliiKENNÖINNIN toteutuksen yhteydessä. Hankkiolla tarve-merkinnän on tarkoitus ohjata 1. asemakaavan laatimista pienialaiselle palvelujen ja työpaikkojen alueelle.
Tesoman rakennettava lähijunaseisake jää nykyisellään liikeraennuksen ja pysäköintialueen taakse, joten ympäristöä tulisi kohentaa laadukkaalla täydennysrakentamisella sekä tuomalla valoa, vehreyttä ja muita houkuttelevia elementtejä seisakkeelle johtaville reiteille.	Seisake sijoittuu voimassa olevan kantakaupungin yleiskaavan 2040 keskusta-alueelle, jota koskevat kaavamääräykset ohjaavat suunnittelemaan kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti laadukasta ympäristöä. Lisäksi uuden henkilöliikenteen aseman kaavamääräyksessä edellytetään asemalle johtavien kävely- ja pyöräily-yhteyksien kehittämistä.

Raitiotie

MIELIPIDE	VASTINE
Yleiskaavassa tulisi varautua seututason tarkastelun ohella raitiotieverkoston rohkeampaan kehittämiseen Tampereen kaupunkialueen sisällä. Mielipiteissä on ehdotettu esimerkiksi mahdollista raitiotielinjaa Lielahdikeskuksesta Haukiluomaan.	Raitiotien rooli joukkoliikennejärjestelmässä on ensisijaisesti kytkeä toisiinsa pääkeskusverkko ja vahvimmat joukkoliikennekäytävät. Tampereen kantakaupungin muita keskeisiä alueita palvelee busseihin perustuva joukkoliikenne, jonka sujuvuutta kehitetään erilaisin keinoin.
Raitiotien Lentävänniemen haara tulisi linjata suoraan Federleynkadulta Hiedanrantaan Lielahdenkadun tarpeeton mutka välttämällä. Suoristettu vaihtoehto olisi edullisempi toteuttaa, nopeuttaisi matka-aikaa ja houkuttelisi enemmän käyttäjiä raitiotielle.	Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan raitiotien toisen toteutamisvaiheen linjaus, jonka rakentamisesta Tampereen kaupunginvaltuusto päätti 19.10.2020.

Liikenneverkon muu kehittäminen

MIELIPIDE	VASTINE
Kaupunkia tulisi kehittää joukkoliikenteen ja pyöräilyn lähtökohdista. Erityisesti kehäliikenteessä tulisi tarjota vaihtoehtoja ja yksityisautoilulle, joka on tällä hetkellä ainoa sujuva kulkutapa kehätien suuntaisesti liikuttaessa.	Yleiskaavatyössä on aiempaa vahvempi joukkoliikennepainotus, jota edustavat muun muassa uudet lähijuna-asemat ja raitiotien jatkolinjat. Kestävän kehäliikenteen osalta erityiseksi kehittämistarpeeksi on tunnistettu voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040 Koilliskeskus-Kaukajärvi-välin joukkoliikenteen ja pyöräilyn rinnakkaisyhteydet.
Nokian moottoritien estevaikutusta tulisi vähentää merkittävästi koko matkalla Vaitinarosta kuntarajalle, mikä parantaisi Pyhäjärven rannan houkuttelevuutta. Epilänharjun ja rautatien estevaikutuksen lieventäminen Epilä-Lielähti-välillä on niin ikään tarpeellista.	Yleiskaavatyön yhteydessä tehtiin erillinen Nokian moottoritien maankäyttöselvitys (Sitowise 5.3.2019), jonka pohjalta voidaan arvioida kaupunkirakenteen tulevia kehittämistavoitteita, jos väylän toiminnallinen luonne muuttuu. Moottoritien estevaikutusta on mahdollista vähentää erityisesti asuin- ja virkistyskäyttöön vapautuvan Raholan puhdistamon ympäristössä.

MIELIPIDE	VASTINE
Joukkoliikennepainotteisen katujakson osoittaminen Pyynikintielle on erikoinen ratkaisu. Miten yhdellä tienpätkällä voi olla erilainen rooli katuverkossa kuin sen muilla osilla?	Joukkoliikennepainotteisten katujen merkintä on poistettu yleiskaavaehdotuksesta yhdyskuntalautakunnan päätöksen (YLA 22.12.2020) mukaisesti.
Voimassa olevassa yleiskaavassa osoitetut itä-länsisuuntaiset liikenteen yhteystarpeet järjestelyratapihalla ja Rautaharjossa ovat edelleen tarpeellisia. Ratavyöhykkeen halkomat alueet ovat nykyisellään hyvin eristyneet toisistaan estevaiikutuksen vuoksi.	Yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) eteläistä rata- vyöhykettä koskevat liikenneverkon kehittämistarpeet on osoitettu Lakalaivan ja Viinikan liikenneympyrän välille sijoit- tuvalla kohdealuemerkinnällä sisältäen itä-länsisuuntaisen ajoyhteyden rakentamistarpeen.
Olemassa oleva kevyen liikenteen yhteys Kissanmaan Nallen- puistosta Teiskontielle kohti TAYS:in alueen joukkoliikenne- pysäkkejä on paljon käytetty ja tulisi merkitä edelleen myös yleiskaavaan.	Kyseinen puistomainen yhteys on osoitettu yleiskaavatasolla ohjeellisen virkistysyhteyden ja keskuspuistoverkoston mer- kinnöillä (kartta 2: Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut).
Vuoreksen joukkoliikennetarjonnan kasvaessa Särkijärven silta tulisi muuttaa joukkoliikennesillaksi, mikä parantaisi joukkoliikenteen kilpailukykyä keskustan suuntaan verrattu- na yksityisautoiluun.	Särkijärven silta on osa Vuoreksen puistokadun pääkokoo- jakatua, jolle yleiskaavaehdotuksessa osoitetut ohjeellisen raitiotien ja pyöräilyn pääreitit merkinnät mahdollistavat osaltaan tulevaisuuden kestävän liikkumisen olosuhteiden kehittämistä.
Mielipiteessä on ehdotettu pyöräliikenteen reitistön jatku- vuuden parantamiseksi uusia yhteyksiä Siivikkalasta Lielah- teen, Lahdesjärveltä Veisuun, Kangasala-Pirkkala-välille sekä Hervannan (Vanhan Hervannantien oikaisupyörätie) ja Lei- nolan (Vehmaisten lähijuna-aseman liityntäyhteys) alueille.	Ehdotetut yhteydet sisältyvät pääosaltaan Tampereen pyö- räilyn tavoiteverkkoon eritasoisina reiteinä. Pyöräverkon jatkuva kehittämistyötä tehdään Tampereen kaupungin Lii- kennejärjestelmän suunnitteluyksikössä, jolle kehitysehdo- tukset annetaan tiedoksi.
Maastoltaan tasaisia radanvarsia tulisi hyödyntää nopea- vauhtisina pyöräbaanoina. Autoliikenteestä vapaa pyöräi- ly-ympäristö houkuttelisi käyttäjiä kestävän kulkumuodon pariin. Erityisesti etelän suunnan ratabaanan varteen voi- daan suunnitella kestävään liikkumiseen perustuva kaupun- ginosa siirtyvän järjestelyratapihan tilalle. Baanoja tulisi tutkia myös muihin ratasuuntiin.	Katso vastine Tampereen Polkupyöräilijät ry:n lausuntoon.
Liikenteellisesti tarpeellisen Suolijärven kevytliikennesillan toteutumista tulisi edistää laatimalla alustava suunnitelma, jotta voidaan arvioida sillan soveltuvuutta herkkään ympäris- töön.	Yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) on osoitettu Suo- lijärven ylittävä yhteys osana pyöräilyn pääreitistöä, jonka kehittämismahdollisuudet ja tarkempi sijainti ratkaistaan jat- kosuunnittelussa.
Yleiskaavaluonnoksessa osoitetut, erikseen kehitettävät virkistyspainotteiset pyöräilyreitit Vihiojan laaksossa ja Ka- leva-Pappila-välillä ovat perusteltuja. Yleiskaavassa tulisi huomioida myös näitä reittejä yhdistävän pohjois-eteläsuun- taisen yhteyden tarve.	Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ominaispiirteistä johtuen vastaavaa viheralueille sijoittuvaa pohjois-eteläsuun- taista yhteyttä ei ole luontevasti osoitettavissa. Virkistysliik- kumisen olosuhteiden kehittämistä alueella palvelevat useat viherverkoston koskevat yleiskaavamerkinnot.
Petsamon lähiympäristöä kehitettäessä tulisi huomioida rau- hallisen pientaloalueen erityispiirteet eikä ohjata alueelle lä- pikulkuliikennettä tai ulkopuolista pysäköintiä.	Yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) ei ole osoitettu muutoksia alueen katuverkolle.

Viherympäristö ja yhdyskuntatekninen huolto

MIELIPIDE	VASTINE
Vähenevien viheralueiden riittävydestä tulisi huolehtia, sillä vehreys on aina ollut Tampereen valtti.	Yleiskaavatasolla pyritään turvaamaan viheralueiden säilymistä monin tavoin. Aluevarauksena on osoitettu kantakaupungin kattava keskuspuistoverkosto, joka muodostuu laajoista ja yhtenäisistä viher- ja virkistysalueista. Asukkaiden lähivirkistysmahdollisuuksien turvaamiseksi asuinalueiden asemakaavoitettuja puistoja ja virkistysalueita ei ole tarkoitettu täydennysrakentamiseen.
Kauppi-Niihama tulisi säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena ja osoittaa sen ydinalue yleiskaavassa siten, ettei siellä sallita minkäänlaista rakentamista tai muutoksia. On perusteltua, ettei Ruotulan rakennettava alue ulotu yleiskaavassa esitettyä syvemmälle Kauppiin.	Kauppi-Niihaman alue on osoitettu voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040 pääosin osaksi keskuspuistoverkostoa. Ruotulan alueen tarkempaa suunnittelua valmisteleva Alasjärven länsipuolen kaavarunkotyö sisältyy hyväksytyyn asemakaavoitusohjelmaan.
Kaukajärven ainoana laskuojana toimiva Kaukajoja tulisi osoittaa yleiskaavassa merkinnällä "Vesireitti tai avoimena säilytettävä oja" sekä ojan valuma-alue merkinnällä "Huomioon otettava huleveden hallinta-alue". Järven pohjoisrannan luonnollisten imeytysalueiden supistumisesta johtuva virtauksen kasvu tulisi huomioida ojan välityskyvyssä tulvavaurioiden välttämiseksi.	Hulevesien hallinnan osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 ratkaisu, jossa on osoitettu pienvesiselvityksen (2011) merkittävät vesireitit. Kaukajoja kuuluu merkinnän kuvauksessa mainittuihin, hulevesien hallinnan kannalta merkityksellisiin pienempiin ojiin, jotka tulee säilyttää avoimena. Tarkemmassa suunnittelussa on mahdollista toteuttaa tarvittavia hulevesien hallintatoimia, joita ohjaa yhdyskuntalautakunnan hyväksymä (YLA 18.12.2012) hulevesiohjelma.
Viheryhteyttä Lahdesjärven pohjukasta kehätien poikki Sulkavuoren suuntaan tulisi kehittää.	Alueita yhdistävä viher- ja ekologinen yhteys on osoitettu yleiskaavatasolla Karkunvuoren kohdalle, josta se jatkuu kehätien suuntaisesti länteen kohti Sulkavuorta.
Lepolanpuiston pienmetsä Härmälän leirintäalueen naapurissa sekä laaja yhtenäinen metsäalue Hallilan eteläpuolella tulisi säilyttää nykyisellään rakentamattomina virkistysmetsinä.	Alueiden maankäytön perusteet on ratkaistu voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040, jossa alueet on osoitettu asuin- ja virkistyskäyttöön. Alueiden kehittäminen nykyisen virkistyskäytön lähtökohdista on kirjattu velvoittavasti niitä koskevaan kaavamääräykseen.
Kirkkosuonnotko kuuluu perustellusti laajaan keskuspuistoverkostoon. Alueelle osoitettu uuden kaupunginosapuiston varaus tulisi siirtää pohjoisemmaksi, jotta se palvelisi myös Messukylää. Toimiva sijoituspaikka olisi nykyisen Vuohenhiekkanpuiston ympäristössä, joka tarjoaisi myös puistoalueen laajentamis- ja kunnostamismahdollisuuksia.	Turtolan uutta keskusta-alueita varten osoitetun kaupunginosapuiston täsmällinen sijainti määritellään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Kaupunginosapuisto voidaan toteuttaa myös olemassa olevalle viheralueelle kehittäen sen palveluja ja toimintoja vastaamaan tavoitetasoa.
Petsamossa yleiskaavan asumisen alue tulisi rajata suoje-luasemakaavan mukaisesti eikä laajentaa viheralueelle kulttuuriympäristöarvot vaarantaen. Rajausta ei voi perustella yleispiirteisyydellä, sillä muiden vanhojen alueiden rajaukset on tehty tonttien mukaan laajennusmahdollisuuksien puuttuessa. Laajentaminen on ristiriidassa ehdotetun kansallisen kaupunkipuiston rajauksen sekä Kauppi-Niihaman vertais-suunnittelussa ilmaistujen osallisnäkemysten kanssa.	Petsamon asumisen alueen osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 aluerajaus. Alueen suojelukysymykset on ratkaistu ajantasaisessa ja lainvoimaisessa asemakaavassa eikä yleiskaavataso ratkaisuihin johdu tarvetta asemakaavatilanteen muuttamiseen.
Litukan siirtolapuutarha tulisi osoittaa yleiskaavassa osaksi keskuspuistoverkostoa. Alueen osoittaminen asumiseen sekä keskustatoimintojen laajentaminen TAMK:in suuntaan ovat ristiriidassa viherverkoston yhteystarvemerkinnän kanssa. Siirtolapuutarhan säilyminen Kekkosen tien molemmin puolin tulisi turvata täsmäntämällä ryhmäpuutarha-alueen kaavamerkintää ja -määräystä soveltuvalla tavalla.	Ryhmäpuutarha-alueiden osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 ratkaisu, jossa olemassa olevat siirtolapuutarhat on osoitettu kohdemerkinnällä yleiskaavoituksen strategisen tarkkuustason mukaisesti. Viheryhteystarve on luonteeltaan laaja-alainen kehittämismerkintä, joka ohjaa parantamaan virkistysyhteyksien toimivuutta myös keskustamaisen maankäytön kehittyessä.

MIELIPIDE	VASTINE
<p>Kaupinojan uimapaikka tulisi nostaa varsinaiseksi uimaranaksi ja osoittaa ohjeellisen uuden tai kehitettävän uimaran merkinnällä. Ratkaisua perustelevat kaupungin kasvun luoma käyttöpaine nykyisille uimarannoille sekä sijainti urheilupuistotoiminnan läheisyydessä.</p>	<p>Olemassa olevia uimarantoja ja uimapaikkoja koskeva yleiskaavaratkaisu (luonnos ja ehdotus) perustuu Tampereen kaupungin uimarantaluokitukseen. Kyseisellä alueella ei ole todettu uuden tai kehitettävän uimaran palvelutarvetta, joka kohdistuu lähinnä uusille asuinalueille.</p>
<p>Yleiskaavaan tuotu kansallisen kaupunkipuiston rajausta voi ohjata liikaa asiaa koskevaa tulevaa päätöksentekoa. Petsamon omakotiyhdistys sekä yli 200 asukasta ovat jättäneet kansallisen kaupunkipuiston rajausehdotuksen nähtävilläoloaikana mielipiteen, jossa vaaditaan Petsamon alueen palauttamista tarveselvityksen mukaisesti kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen.</p>	<p>Kansallisen kaupunkipuiston rajausta ei päätetä yleiskaavaprosessissa, mutta voimaan tultuaan rajauksella on tärkeä informatiivinen merkitys myös yleiskaavassa. Yleiskaavaehdotuksessa osoitetaan kaupungin päättämä Tampereen kansallisen kaupunkipuiston hakemuksen mukainen rajausta.</p>
<p>Melu- ja ilmanlaatuselvitystarpeen harkinta-alueen osoittaminen Kekkosen tielle on perusteltua. Aluetta tulisi Petsamon kohdalla laajentaa, sillä liikennemelu kuuluu jo nykyisellään kauas ja liikennemäärien ennakoita yhä kasvavan. Ympäristöhäiriöiden torjuntatoimia tulisi tehdä asemakaavoitusta nopeammassa aikataulussa infran tullessa korjausikään.</p>	<p>Harkinta-alue on rajattu Tampereen kaupungin meluselvityksen (2017) pohjalta huomioiden sekä nyky- että ennustetilanteen (2040). Alueen tarkemmassa suunnittelussa on mahdollista toteuttaa tarvittavia meluntorjuntatoimia, joita ohjaavat yhdyskuntalautakunnan hyväksymät melulinjaukset (YLA 27.8.2019) ja meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuosille 2018-2022 (YLA 26.6.2018).</p>
<p>Voimalinjan yhteistarve Naistenlahti-Tarastenjärvi tulisi osoittaa maakuntakaavan merkintätavan mukaisesti Näsijärvelle. Nyt yleiskaavamerkintä on maakuntakaavaa epätarkempi, vaikka kaavahierarkian näkökulmasta yleiskaavan tulisi tarkentaa maakuntakaavaa.</p>	<p>Kyseinen yhteistarve kuuluu Tampereen Sähköverkko Oy:n toimialueeseen. Voimalinjan toteuttaminen parantaisi sähkönjakelun toimintavarmuutta Tampereella. Linjauksesta on aiemmin laadittu tarkempi suunnitelma, mutta pitkän vesistöalituksen vuoksi sen toteuttamista ei katsottu mahdolliseksi. Sen sijaan päädyttiin vahvistamaan Kangasalta Hervan kauden kautta Rautaharkkoon tulevia yhteyksiä. Tarve Nurmin ja Naistenlahden väliselle voimajohdolle on siten vähentynyt eikä sen tarkempaa suunnittelua ole jatkettu. Tarpeen vaatiessa yhteyden rakentaminen voidaan ottaa uudelleen suunnitteluun. Tarpeeseen vaikuttaa maankäytön ja sähkönkäytön kehittyminen niin Nurmin alueella kuin laajemmin kaupunkiseudullakin.</p>

Kulttuuriympäristöt ja suojelu

MIELIPIDE	VASTINE
<p>Yksittäisiä pientaloalueita ei tulisi osoittaa yleiskaavassa paikallisesti arvokkaiksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi, sillä se johtaa asemakaavoituksessa yksioikoisiin suojelumääräyksiin ja kiinteistönomistajien eriarvoiseen kohteluun. Hyvin saavutettavia Uuttakylää ja Ruotulaa (P16-17) tulisi kehittää museoinnin sijaan maankäytöltään tehostuvina pientaloalueina olevaa infraa hyödyntäen, jolloin alueiden arvojen säilyttäminen on taloudellisesti realistista.</p>	<p>Paikallisina arvoympäristöinä osoitetut pientaloalueet sisältyvät voimassa olevaan kantakaupungin yleiskaavaan 2040 arvokkaina jälleenrakennuskauden alueina. Kyse on siten kaavamerkinnän tarkistuksesta, joka ei olennaisesti muuta alueiden statusta. Alueita voidaan edelleen kehittää elinvoimaisina pientaloalueina, joiden täydentämistä arvioidaan taupauskohtaisesti.</p>
<p>Onko Tampereen kaupunki tehnyt asianosaisille kiinteistönomistajille kyselyä siitä ymmärtävätkö he, miten paikallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen osoittaminen yleiskaavassa vaikuttaa yksityisomaisuuden suojaan?</p>	<p>Koko kantakaupunkia koskevassa yleiskaavaprosessissa ei ole kohdistettu erillistä vuorovaikutusta yksittäisten alueiden kiinteistönomistajille. Osallisilla on ollut mahdollisuus jättää mielipide kaavaluonnoksesta nähtävilläoloaikana. Kaavatyon etenemisestä tiedotetaan maankäyttö- ja rakennuslain 6§:n mukaisesti ja vuorovaikutusta kuvataan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.</p>

Maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön rajaus Kissanmaalla (M13) on huonosti perusteltu ja sitä tulisi tarkistaa. Tampereen ja Messukylän vanhaa kuntarajaa noudatteleva puistovyöhyke muodostaa todellisen rajan säilyneen ja muuttuneen ympäristön välille. Alueen kiinteistönomistajia kohdeltiin eriarvoisesti suojeluasemakaavan s-merkintöjen suhteen.	Maakunnalliset arvoympäristöt on rajattu maakuntakaavan mukaisesti. Alueen suojelukysymykset on ratkaistu ajantasaisessa ja lainvoimaisessa asemakaavassa.
Messukylänkadun kehittäminen joukkoliikennepainotteisena on perusteltua, kunhan huomioidaan Aakkulanharjun asema osana esitettyä valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta sekä Messukylän asutushistoriasta kertova maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö.	Joukkoliikennepainotteisten katujen merkintä on poistettu yleiskaavaehdotuksesta yhdyskuntalautakunnan päätöksen (YLA 22.12.2020) mukaisesti. Katujakson tarkempaa suunnittelua ohjaa yhdyskuntalautakunnan hyväksymä (YLA 23.6.2020) yleissuunnitelma.
Messukylän kirkot (M16-17) ja muut maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt tulisi kaikki osoittaa yleiskaavassa aluerajauksina paikallisten arvoympäristöjen tapaan. Pelkkä kohdemerkintä ei avaa osallisille riittävästi kuhunkin alueeseen sidottua yleiskaavallista ohjausvaikutusta.	Maakunnalliset arvoympäristöt on rajattu voimassa olevaa kantakaupungin yleiskaavaa 2040 tarkemmin maakuntakaavan aluerajausten mukaisesti. Vastaavasti maakuntakaavassa kohteina osoitetut kulttuuriympäristöt on nyt esitetty kohdemerkinnöin myös yleiskaavatasolla.
Metson alueelle Hatanpäällä sijoittuu osa kohdemerkinnällä osoitetusta maakunnallisesti arvokkaasta kulttuuriympäristöstä M19 (Hyppösen kenkätehdas ja Lokomon hallit). Historiallisen kohteen säilyminen on alueen identiteetin kannalta myönteistä, mutta suojelun tulisi rajoittua voimassa olevassa asemakaavassa merkinnällä sr-7 suojeltuun rakennukseen.	Maakunnalliset arvoympäristöt on osoitettu maakuntakaavan mukaisesti. Metson alueen kehittäminen keskustamaiseen käyttöön tulee mahdolliseksi pidemmällä aikavälillä, jolloin tarkemmassa suunnittelussa yhteensovitetaan kulttuuriympäristöarvot ja muut reunaehdot.
Petsamo (M9) ja muut maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt tulisi jättää kasvun ja elinvoiman vyöhykkeen ulkopuolelle sen yleispiirteisestä luonteesta huolimatta. Petsamossa ei ole mahdollista toteuttaa merkinnän mukaista kaupunkirakenteen tiivistämistä.	Yleiskaavaehdotuksessa MAL-sopimuksen pohjalta päivitetty vyöhyke on luonteeltaan laaja-alainen kehittämisperiaattemerkintä, jonka täydentämistavoitteet eivät kohdistu yhtäläisesti kaikille alueille, kuten tunnistettuihin arvoympäristöihin. Vyöhyke ei ole uhka todettujen arvojen säilymiselle, vaan sen tarkoitus on kantakaupungin tasolla yleispiirteisesti ohjata asemakaavoituksen painopisteitä.
Petsamon osoittaminen maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi vahvistaa alueen arvojen säilymistä. Kaavamerkinnän kuvauksessa mainittu täydennysrakentamisen mahdollisuus sekä kulttuuriympäristön rajauksen muuttaminen yleiskaavan asumisen aluetta vastaavasta maakuntakaavan mukaiseksi voidaan kuitenkin tulkita suojelun vastaisesti.	Maakunnalliset arvoympäristöt on rajattu maakuntakaavan mukaisesti ja niitä koskevaan kaavamääräykseen on velvoittavasti kirjattu kulttuuriympäristöarvojen säilyttäminen. Alueen suojelukysymykset on ratkaistu ajantasaisessa ja lainvoimaisessa asemakaavassa.

Kaupunkikehittämisen kohteet

MIELIPIIDE	VASTINE
Hatanpään ympäristö (Metson alue, järjestelyratapiha, Viinikanlahti)	
Keskustatoimintojen alueen laajentaminen, korkean rakentamisen vyöhykkeeseen sisällyttäminen sekä kokonaisu suunnittelun tarpeen tunnistaminen ovat kaikki perusteltuja ratkaisuja Hatanpäällä. Ydinkeskustan läheisessä sijainnissa tulisi pyrkiä merkittävään maankäytön tehostamiseen.	Yleiskaavan maankäyttöratkaisu (luonnos ja ehdotus) on mielipiteessä esitetyn mukainen.

MIELIPIDE	VASTINE
<p>Metson alueelle osoitetut keskustamerkinnot sekä kokonaisu suunnitelman tarvealue palvelevat toimijan tavoitteiden mukaista suunnitelmallista kehittämistä. Kokonaisu suunnittelun vaatimus ei kuitenkaan saisi heikentää oman alueen kehittämismahdollisuuksia tilanteessa, jossa laajemman alueen toimijat eivät pysty osallistumaan suunnitteluun yhteisellä aikataululla.</p>	<p>Tarvealuetta koskevassa kokonaisu suunnittelussa arvioidaan maankäyttötavoitteiden toteutettavuus alueen eri osissa, suunnitellaan toteuttamisen mahdollinen vaiheistus ja yhteensovitetään yksityisten maanomistajien kehittämistavoitteet. Alueen vaiheittainen kehittäminen on siten mahdollista. Merkittävimmät rajoitteet alueelle kohdistuvat nykyisestä VAK-ratapihasta, jonka riskitoimintojen poistuttua maankäytön täysimittainen muutos on mahdollinen.</p>
<p>Yleiskaava luonnos kartalla osoitettu korkeaan rakentamiseen soveltuva vyöhyke tulisi toimijan näkemyksen mukaan sijoittaa ensisijaisesti radan varteen käsittäen joko Metson alueen kokonaisuudessaan tai vähintään sen radan puoleiset osat. Ratkaisu edistäisi järjestelyratapihan siirtoa sekä keskustamaisen rakenteen laajenemista etelään yleiskaavalinjausten mukaisesti.</p>	<p>Korkeaan rakentamisen soveltuvuusvyöhyke perustuu Viinikanlahden osalta Tampereen keskusta-alueen korkeaan rakentamista koskevaan selvitykseen (30.10.2012). Yleiskaavoituksen strategisesta tarkkuustasosta johtuen vyöhyke osoittaa korkeaan rakentamiseen soveltuvaa yleispiirteistä sijaintia, ei yksityiskohtaista aluerajausta. Mahdollisten korkeaan rakentamisen hankkeiden täsmällistä sijoittumista arvioidaan siten aina tarkemmassa suunnittelussa.</p>
<p>VAK-ratapihan kaavamääräystä tulisi tarkentaa siten, että maankäytön muutos Metson alueella on mahdollinen, kun riskit on selvitetty ja niiden hallintatoimenpiteet huomioitu suunnittelussa. Kaavamerkintä ei saa estää alueen kehittämistä uuteen keskustamaiseen käyttöön.</p>	<p>Tavoite laajemmasta keskustamaisesta maankäytöstä kytkeytyy osaltaan VAK-ratapihan siirtoon eikä ole välittömästi toteutettavissa. Alueella ovat siten samanaikaisesti voimassa sekä VAK-ratapihasta aiheutuvat nykyhetken rajoitteet että tulevaisuuden kehittämistavoitteet. Alueen maankäytön täysimittainen muutos on mahdollinen riskitoimintojen poistuttua.</p>
<p>Maakuntakaavan yleismääräys taajamien rakentamattomien ranta-alueiden säilyttämisestä ja varaamisesta yleiseen virkistyskäyttöön ei toteudu yleiskaava luonnoksessa Viinikanlahden osalta. Tästä syystä Hatanpään arboretumin ja Viinikanojan välinen ranta-alue tulisi säilyttää virkistyskäytössä. Lisäksi alueelle on maakuntakaavassa osoitettu erillinen viheryhteys.</p>	<p>Viinikanlahti on osoitettu yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) etelään laajentuvana ydinkeskustana (c-4), jonka maankäyttöä kehitettäessä ranta-alue varataan kaavamääräyksen mukaisesti julkiseen käyttöön. Lisäksi yleiskaavakartalla 2 (Viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut) on osoitettu erikseen rannan suuntaisten viheryhteyksien kehittämistarpeet.</p>
<p>Viinikanlahti-Hatanpään alue kuuluu maakuntakaavassa osoitettuun Pyhäjärven ympäristön kehittämisvyöhykkeeseen, jota koskevan kehittämissuosituksen mukaan alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edistää järvinäkymiä hyödyntäviä ratkaisuja ja yleisessä käytössä olevan rantavyöhykkeen säilymistä. Tästä syystä tulisi huomioida myös nykyasutuksen järvinäkymät.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitettu vyöhyke on luonteeltaan laaja-alainen kehittämisperiaatemerkinä, josta ei voida johtaa yleiskaavatasolle yksityiskohtaisia suunnittelumääräyksiä koskien olemassa olevan rakennetun ympäristön piirteiden, kuten avautuvien näkymien, säilyttämistä. Alueen yksityiskohtaiset suunnittelukysymykset ratkaistaan vireillä olevassa asemakaavassa (nro 8755).</p>
<p>Maakuntakaavan VAK-ratapihaa koskeva merkintä tulisi huomioida Viinikanlahden alueen suunnittelussa. Aluetta tulisi suunnitella kokonaisuutena vasta riskitoimintojen poistuttua, jotta voidaan hyödyntää alueen koko potentiaali. Tästä syystä alue tulisi säilyttää keskustan strategisen OYK:n mukaisesti selvitysalueena sisältäen korkeaan rakentamisen vyöhykkeen, jonka tehokas maankäyttö voi aiheuttaa ongelmia esimerkiksi mahdollisissa evakuointitilanteissa.</p>	<p>VAK-ratapiha on osoitettu voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040 erillisellä merkinnällä, mikä välittää tiedon aiheutuvista maankäyttörajoitteista tarkempaan suunnitteluun. Viinikanlahti muodostaa luontevasti oman aluekokonaisuutensa, jonka kehittämistä voidaan viedä eteenpäin puhdistamatoiminnan poistuessa. Keskustan strategisen OYK:n selvitysalueen säilyttäminen ei ole perusteltua maakuntakaavan mahdollistaessa keskustamaisen maankäytön.</p>
<p>Maakuntakaavassa osoitettu tiiviin joukkoliikennevyöhykkeen merkintä edellyttäisi mielipiteen jättäjän mukaan raitiotien toteutumista ennen kuin Viinikanlahden alue voi rakentua.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitettu vyöhyke on luonteeltaan laaja-alainen kehittämisperiaatemerkinä, jonka tarkoittama tukeutuminen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen voi toteutua jo nykyisellään, sillä aluetta sivuaa hyvän palvelutason bussiliikenteeseen perustuva joukkoliikennekäytäviä.</p>

MIELIPIDE	VASTINE
<p>Yleiskaavan keskuspuistoverkoston tulisi ulottua virkistyskäytössä säilytettävälle Viinikanlahden ranta-alueelle turvaten virkistys-, maisema- ja kulttuuriarvot sekä ekologiset yhteydet. Myös uudelle asutukselle tulisi varata riittävästi korkeatasoista virkistysaluetta. Lisäksi pienvenesatama tulisi säilyttää nykyisellä paikallaan sen kehittämismahdollisuudet varmistaen. Alueen sijainti osana kansallista kaupunkipuistoa korostaa entisestään virkistyskysymysten huomiointia.</p>	<p>Viinikanlahti on osoitettu yleiskaavaratkaisussa (luonnos ja ehdotus) etelään laajentuvana ydinkeskustana (c-4), jonka julkiselle rantavyöhykkeelle varataan kaavamääräyksen mukaisesti riittävän laajat ja korkeatasoiset virkistysalueet. Alueelle osoitetun ohjeellisen pienvenesataman sijoittamisedellytykset ratkaistaan vireillä olevassa asemakaavassa (nro 8755), jonka tavoitteisiin (OAS 21.2.2019) on kirjattu myös kansallisen kaupunkipuiston tarpeiden huomiointi.</p>
<p>Viinikanlahden alueen sekava yleiskaavatilanne sekä keskustan strategisen OYK:n muodostama aukko suunnittelualueen keskellä vaikeuttavat kannanottoa yleiskaavaluonnokseen. OYK:n selvitysalue on liitetty valmisteilla olevaan kantakaupungin yleiskaavaan ilman riittävää tiedottamista valmistelun ollessa jo pitkällä. Lisäksi kaava-aineiston luettavuus on heikkoa.</p>	<p>Keskustan strategisessa OYK:ssa ratkaisematta jäänyt Viinikanlahden selvitysalue liitetään kantakaupungin yleiskaava-alueeseen kaupunginhallituksen päätöksen (KH 11.11.2019) mukaisesti OYK:n saatua lainvoiman. Osallisilla on ollut mahdollisuus jättää mielipide kaavaluonnoksesta nähtävilläoloaikana. Kaavatyön etenemisestä tiedotetaan maankäyttö- ja rakennuslain 6§:n mukaisesti ja vuorovaikutusta kuvataan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaava-aineiston havainnollisuutta pyritään edelleen parantamaan osana valtuustokausittaista yleiskaavatyötä.</p>
<p>Keskusta-aluetta Viinikanlahdelle laajentavan yleiskaavaratkaisun tarkkuustaso on varsin yleispiirteinen ja selvitykset vaikuttavat riittämättömiltä. Aluetta koskevan asemakaavan ja siihen liittyvän arkkitehtuurikilpailun kommentointi samanaikaisesti on osallisenäkökulmasta kohtuutonta. Alueen asemakaavoitus on käynnistetty vailla riittävää yleiskaavallista kokonaisuutta.</p>	<p>Viinikanlahden maankäytön kehittämistavoitteet on osoitettu yleiskaavoituksen strategisen tarkkuustason mukaisesti. Käynnistyneen asemakaavatyön ja siihen liittyvän ideakilpailun tavoitteenasettelua ovat ohjanneet OYK:n linjaukset, joiden mukaisesti maankäytön muutos on kytkettävä ydinkeskustan laajenemiseen. Lisäksi alueelle on OYK:ssa osoitettu erikseen rantoja, viheralueita, korkeaa rakentamista ja liikenneympäristöä koskevat suunnittelutavoitteet.</p>
Nekalan teollisuusalue	
<p>Lähellä keskustaa sijaitsevalle ja maankäytöltään tehottomalle Nekalan teollisuusalueelle tulisi laatia kokonaisvaltainen viisiosuunnitelma sen sijaan, että kaavoitetaan yksittäisiä tontteja ja oletetaan lähiympäristön säilyvän nykyisenkaltaisena. Hallirakennusten korvaaminen tulee ajankohtaiseksi tilaa vaativan toiminnan siirtyessä muualle.</p>	<p>Alueen maankäytön perusteet on ratkaistu voimassa olevassa kantakaupungin yleiskaavassa 2040, jossa alue on osoitettu kaupungin tavoitteiden mukaisesti monipuolista toimintaa tarjoavaksi palvelujen ja työpaikkojen alueeksi. Alueella tapahtuvat tonttien uudelleen rakentamiseen tähtäävät asemakaavamuutokset tulisi ohjelmoida asemakaavoitusohjelmaan, jolloin voidaan arvioida hankkeiden mahdollisia vaikutuksia laajempaan lähiympäristöön.</p>
C-alueiden rajauserämuutokset	
<p>Keskustatoimintojen alueen supistaminen Epilässä on perusteltu ratkaisuna. Keskustamerkintä tulisi kuitenkin säilyttää Pispalan valtatie ja radan välisellä alueella, missä nykyinen maankäyttö on tehotonta suhteessa hyvään joukkoliikennetarjontaan. Keskusta-alueen laajentaminen Hervannassa valtavyöhykeltä itäpuolelle on myös perusteltu.</p>	<p>Keskustatoimintojen aluetta on Epilässä supistettu verrattuna voimassa olevaan kantakaupungin yleiskaavaan 2040, koska sijainnissa ei nähdä edellytyksiä keskustamaiselle kehittämiselle. Hervannassa keskusta-alueen laajentamisella tavoitellaan sekoittuneen rakenteen jatkumista, kaupunkimaisempaa katutilaa sekä kestävästi liikuttamisen olosuhteiden parantamista.</p>

MIELIPIDE**VASTINE****Kampusalueet**

Yleiskaavaratkaisu tukee lähtökohtaisesti kampusalueiden toimijoiden tavoitteita. Kaupin ja Hervannan kampusten osalta kehitettävän innovaatioympäristön merkintää tulisi muokata siten, että asumisen määrää ja tyyppiä ei rajoiteta, vaan ne ratkaistaan tapauskohtaisesti tarkemmassa suunnittelussa. Sekoittunut kaupunkirakenne palvelee parhaiten alueiden kehitysnäkymiä.

Kehitettävien innovaatioympäristöjen osalta jää voimaan kantakaupungin yleiskaavan 2040 ratkaisu, jossa kyseisillä kampusalueilla on sallittu pääkäyttötarkoituksen lisäksi asuminen.